

Bruxelles, den 18.4.2018
COM(2018) 193 final

ANNEX 4 – PART 2/3

BILAG

til

Forslag til Rådets afgørelse

om undertegnelse på Den Europæiske Unions vegne af den økonomiske partnerskabsaftale mellem Den Europæiske Union og Japan

DA

DA

BILAG II

FORBEHOLD FOR FREMTIDIGE FORANSTALTNINGER

Den Europæiske Unions liste

Indledende noter

1. Den Europæiske Unions liste indeholder i henhold til artikel 8.12 og 8.18 de forbehold, som Den Europæiske Union har taget med hensyn til fremtidige foranstaltninger, der ikke er i overensstemmelse med de forpligtelser, som indføres ved:
  - a) artikel 8.7 eller 8.15
  - b) artikel 8.8 eller 8.16
  - c) artikel 8.9 eller 8.17

- d) artikel 8.10 eller
  - e) artikel 8.11.
2. En parts forbehold berører ikke parternes rettigheder og forpligtelser i medfør af GATS.
3. Hvert forbehold omfatter følgende elementer:
- a) ved "sektor" forstås den overordnede sektor, hvori forbeholdet er taget
  - b) ved "delsektor" forstås den specifikke sektor, hvori forbeholdet er taget
  - c) "brancheklassifikation" henviser i givet fald til den aktivitet, der er omfattet af forbeholdet i henhold til CPC, ISIC Rev. 3.1, eller som på anden vis udtrykkeligt er beskrevet i en parts forbehold
  - d) "forbeholdstype" præciserer den forpligtelse, der er omhandlet i afsnit 1, og for hvilken der er taget et forbehold

- e) "beskrivelse" angiver omfanget af den sektor, den delsektor eller de aktiviteter, der er omfattet af forbeholdet, og
- f) "eksisterende foranstaltninger" angiver af hensyn til gennemsigtigheden eksisterende foranstaltninger, der gælder for den sektor, den delsektor eller de aktiviteter, der er omfattet af forbeholdet.

- 4. I forbindelse med fortolkning af et forbehold skal der tages højde for alle elementer i forbeholdet. Elementet "beskrivelse" går forud for alle andre elementer.
- 5. Et forbehold taget på EU-plan finder anvendelse på en foranstaltning truffet af Den Europæiske Union og en foranstaltning truffet af en EU-medlemsstat på centralt plan samt en foranstaltning truffet af en regering i en EU-medlemsstat, medmindre forbeholdet udelukker en EU-medlemsstat. Et forbehold taget af en EU-medlemsstat finder anvendelse på en foranstaltning truffet af en regering på centralt, regionalt eller lokalt plan i den pågældende medlemsstat. Hvad angår forbeholdene i Belgien, omfatter det centrale forvaltningsniveau forbundsregeringen og regeringerne i regionerne og fællesskaberne, da hver af disse har samme lovgivende myndighed. Med henblik på forbeholdene i Den Europæiske Union og dens medlemsstater betyder et regionalt forvaltningsniveau i Finland Ålandsøerne.

6. Denne liste gælder kun for Den Europæiske Unions territorier, jf. artikel 1.3, stk. 1, litra a), og er kun relevant i forbindelse med Den Europæiske Union og dens medlemsstaters handelsforbindelser med Japan. Den berører ikke medlemsstaternes rettigheder og forpligtelser i henhold til EU-retten.

7. Nedenstående liste omfatter ikke foranstaltninger vedrørende kvalifikationskrav og -procedurer, tekniske standarder og licenskrav og -procedurer, der ikke begrænser markedsadgangen eller den nationale behandling som defineret i artikel 8.7, 8.8, 8.15 og 8.16. Disse bestemmelser (f.eks. kravet om licens, kravet om at levere forsyningspligtydelser, kravet om anerkendte kvalifikationer inden for regulerede sektorer, kravet om at bestå specifikke eksamener, herunder sprogekksamener, og ikke-diskriminerende krav om, at visse aktiviteter ikke må udøves i beskyttede områder) finder under alle omstændigheder anvendelse, selv om de ikke er opført på listen.

8. Det skal præciseres, at for Den Europæiske Unions vedkommende indebærer forpligtelsen til at indrømme national behandling ikke krav om, at fysiske eller juridiske personer fra Japan også indrømmes en behandling, der ydes i en medlemsstat i henhold til TEUF, eller andre foranstaltninger vedtaget i henhold til nævnte traktat, herunder deres gennemførelse i medlemsstaterne for så vidt angår:

- i) fysiske personer eller personer med fast bopæl i en EU-medlemsstat eller
- ii) juridiske personer, der er stiftet eller organiseret efter lov i en anden medlemsstat eller Den Europæiske Union, og hvis vedtægtsmæssige hjemsted, hovedkontor eller hovedvirksomhed er beliggende i en EU-medlemsstat.

En sådan national behandling gives til juridiske personer, der er stiftet eller organiseret efter lov i en medlemsstat eller Den Europæiske Union, og hvis vedtægtsmæssige hjemsted, hovedkontor eller hovedvirksomhed er beliggende i en medlemsstat, herunder dem, som ejes eller kontrolleres af fysiske og juridiske personer i Japan.

9. Med henblik på anvendelsen af denne liste forstås der ved "ISIC Rev. 3.1" den internationale standardklassifikation af al erhvervsmæssig virksomhed som fastsat i de statistiske publikationer fra De Forenede Nationers statistiske kontor, Statistical Papers, Series M, No. 4, ISIC Rev. 3.1, 2002.
10. Det skal præciseres, at ikke-diskriminerende foranstaltninger ikke udgør begrænsninger af markedsadgangen som defineret i artikel 8.7 og 8.15 hvad angår:
- a) en foranstaltning, der kræver adskillelse af ejerskabet af infrastruktur fra ejerskabet af de varer eller tjenesteydelser, der leveres via denne infrastruktur, for at sikre fair konkurrence, f.eks. inden for energi, transport og telekommunikation
  - b) en foranstaltning, der begrænser koncentrationen af ejerskab, for at sikre fair konkurrence
  - c) en foranstaltning, der tilsigter at sikre bevarelse og beskyttelse af naturressourcerne og af miljøet, herunder en begrænsning af tilgængeligheden, antallet og omfanget af bevilgede koncessioner og indførelse af et moratorium eller forbud
  - d) en foranstaltning, der begrænser antallet af udstedte tilladelser på grund af tekniske og fysiske begrænsninger, f.eks. telekommunikationsspektrummer og -frekvenser, eller

- e) en foranstaltning, der kræver, at en bestemt procentdel af en virksomheds aktionærer, ejere, partnere eller ledere skal være uddannet til eller udøve et bestemt erhverv såsom advokater og revisorer.
11. Foranstaltninger, der vedrører cabotage inden for søtransporttjenesteydelser, er ikke opført på denne liste, da de ikke er omfattet af anvendelsesområdet for kapitel 8, afdeling B, i henhold til artikel 8.6, stk. 2, litra a), og kapitel 8, afdeling C, i henhold til artikel 8.14, stk. 2, litra a).
12. Følgende forkortelser er benyttet i nedenstående liste over forbehold:

EU	Den Europæiske Union, inklusive alle dens medlemsstater
AT	Østrig
BE	Belgien
BG	Bulgarien
CY	Cypern
CZ	Den Tjekkiske Republik
DE	Tyskland
DK	Danmark
EE	Estland
EL	Grækenland
ES	Spanien

FI Finland
FR Frankrig
HR Kroatien
HU Ungarn
IE Irland
IT Italien
LT Litauen
LU Luxembourg
LV Letland
MT Malta
NL Nederlandene
PL Polen
PT Portugal
RO Rumænien
SE Sverige
SI Slovenien
SK Den Slovakiske Republik
UK Det Forenede Kongerige

Liste over forbehold:

Forbehold nr. 1 – Alle sektorer

Forbehold nr. 2 – Liberale tjenesteydelser - juridiske tjenesteydelser

Forbehold nr. 3 – Liberale tjenesteydelser – sundhedsrelaterede erhverv og detailhandel med farmaceutiske produkter

Forbehold nr. 4 – Forretningstjenesteydelser – forsknings- og udviklingsvirksomhed

Forbehold nr. 5 – Forretningstjenesteydelser – tjenesteydelser i forbindelse med fast ejendom

Forbehold nr. 6 – Forretningstjenesteydelser – udlejning eller leasing

Forbehold nr. 7 – Forretningstjenesteydelser – inkassovirksomhed og kreditoplysningsvirksomhed

Forbehold nr. 8 – Forretningstjenesteydelser – arbejdsformidling

Forbehold nr. 9 – Forretningstjenesteydelser – vagt- og sikkerhedstjenesteydelser og detektivtjenesteydelser

Forbehold nr. 10 – Forretningstjenesteydelser – andre forretningstjenesteydelser

Forbehold nr. 11 – Telekommunikation

Forbehold nr. 12 – Bygge- og anlægsvirksomhed

- Forbehold nr. 13 – Distributionstjenesteydelser
- Forbehold nr. 14 – Undervisning
- Forbehold nr. 15 – Tjenesteydelser på miljøområdet
- Forbehold nr. 16 – Finansielle tjenesteydelser
- Forbehold nr. 17 – Sundhedstjenesteydelser og sociale tjenesteydelser
- Forbehold nr. 18 – Turisme og rejserelaterede tjenesteydelser
- Forbehold nr. 19 – Fritids- og sportsaktiviteter samt kulturelle aktiviteter
- Forbehold nr. 20 – Transport og hjælpetjenesteydelser i tilknytning til transportvirksomhed
- Forbehold nr. 21 – Landbrug, fiskeri og vand
- Forbehold nr. 22 – Energirelaterede aktiviteter
- Forbehold nr. 23 – Andre tjenesteydelser, i.a.n.

Forbehold nr. 1 – Alle sektorer

Sektor:	Alle sektorer
Forbeholdstype:	Markedsadgang National behandling Mestbegunstigelsesbehandling Øverste ledelse og bestyrelser Forbud mod præstationskrav
Afdeling:	Liberalisering af investeringer og grænseoverskridende handel med tjenesteydelser

Beskrivelse:

EU forbeholder sig retten til at indføre eller opretholde foranstaltninger for så vidt angår følgende:

a) Handelsmæssig tilstedeværelse

Hvad angår liberalisering af investeringer – markedsadgang:

EU: Tjenesteydelser, der betragtes som offentlig forsyningsvirksomhed på nationalt eller lokalt plan, kan være genstand for offentlige monopoler eller eksklusive rettigheder, som indrømmes private operatører.

Offentlig forsyningsvirksomhed findes i sektorer som f.eks. beslægtet teknisk-videnskabelig konsulenttjenesteydelser, forsknings- og udviklingsvirksomhed (FoU-tjenesteydelser) i tilknytning til samfundsvidenskab og humanistiske videnskaber, teknisk afprøvning og analyse, miljø, sundhedsydelser, transport og tjenesteydelser i tilknytning til alle transportformer. Eksklusive rettigheder til sådanne tjenesteydelser indrømmes ofte til private operatører, f.eks. sådanne, som de offentlige myndigheder har indrømmet koncessioner forbundet med specifikke serviceforpligtelser. Da der også ofte findes offentlig forsyningsvirksomhed på niveauer under centraladministrationen, er en detaljeret og udtømmende opregning ikke praktisk mulig. Dette forbehold finder ikke anvendelse på telekommunikation og computertjenesteydelser og tilknyttede tjenesteydelser.

Hvad angår liberalisering af investeringer – markedsadgang, national behandling og grænseoverskridende handel med tjenesteydelser – markedsadgang, national behandling:

I **FI**: Restriktioner med hensyn til retten for fysiske personer, som ikke har regionalt borgerskab på Åland, og for juridiske personer til at erhverve og besidde fast ejendom på Ålandsøerne uden tilladelse fra de kompetente myndigheder på øerne. Restriktioner med hensyn til etableringsretten og retten til at udføre økonomiske aktiviteter for fysiske personer, som ikke har regionalt borgerskab på Åland, eller for enhver virksomhed uden tilladelse fra de kompetente myndigheder på Ålandsøerne.

Eksisterende foranstaltninger:

FI: Ahvenanmaan maanhankintalaki (lov om erhvervelse af jord på Ålandsøerne) (3/1975), s. 2.

Ahvenanmaan itsehallintolaki (lov om Ålandsøernes autonomi) (1144/1991), s. 11.

Hvad angår liberalisering af investeringer – markedsadgang, national behandling, forbud mod præstationskrav, øverste ledelse og bestyrelser:

I **FR:** Etableringsformer - i henhold til artikel L151-1 og R153-1 i loven om monetære og finansielle forhold skal udenlandske investeringer i Frankrig, jf. listen i artikel R153-2 i loven om monetære og finansielle forhold, forhåndsgodkendes af økonomiministeren.

Eksisterende foranstaltninger:

FR: Loven om monetære og finansielle forhold, artikel L151-1 og R153-1.

Hvad angår liberalisering af investeringer – national behandling, øverste ledelse og bestyrelser:

I **FR**: Etableringsformer - begrænsning af udenlandsk deltagelse i nyligt privatiserede virksomheder til en varierende del, der fastsættes af den franske regering fra sag til sag, af den aktiekapital, der udbydes til offentligheden. For etablering af visse former for handels-, industri- og håndværksvirksomhed kræves der en særlig tilladelse, hvis den administrerende direktør ikke har fast opholdstilladelse.

Hvad angår liberalisering af investeringer – markedsadgang:

I **HU**: Forretningsmæssig tilstedeværelse bør antage form af selskab med begrænset ansvar, aktieselskab eller repræsentationskontor. Start som filial er ikke tilladt, undtagen for finansielle tjenesteydelser.

Hvad angår liberalisering af investeringer – markedsadgang, national behandling:

I **BG**: Visse former for erhvervsvirksomhed i forbindelse med udnyttelse eller anvendelse af statslig eller offentlig ejendom kan udøves på grundlag af koncessioner, som indrømmes i henhold til loven om koncessioner.

I kommercielle selskaber, i hvilke staten eller en kommune har en selskabsandel på mere end 50 procent, kræves der ved transaktioner i forbindelse med afhændelse af aktiver i selskabet, indgåelse af kontrakter om erhvervelse af kapitalinteresser, leasing, fælles aktiviteter, kredit, sikring af tilgodehavender samt andre forpligtelser ifølge vekslers, autorisation eller tilladelse fra den kompetente myndighed, dvs. privatiseringsorganet eller andre statslige eller regionale organer. Dette forbehold finder ikke anvendelse på råstofindvinding, som er underlagt et særskilt forbehold på Den Europæiske Unions liste i bilag I til bilag 8-B.

I **IT**: Staten kan udøve visse særlige beføjelser i forbindelse med virksomheder, der opererer inden for forsvar og national sikkerhed, og i forbindelse med visse aktiviteter af strategisk betydning inden for energi, transport og kommunikation. Dette vedrører alle juridiske personer, der udfører aktiviteter, som anses for at være af strategisk betydning inden for forsvar og national sikkerhed, og ikke kun privatiserede virksomheder.

Hvis der er trussel om alvorlig skade for de væsentlige interesser vedrørende forsvar og national sikkerhed, har regeringen følgende særlige beføjelser til:

- i) at indføre særlige betingelser i forbindelse med køb af aktier

- ii) at nedlægge veto mod vedtagelsen af resolutioner om særlige operationer såsom overførsler, fusioner, opdelinger og skift af aktivitet eller
- iii) at afvise erhvervelsen af aktier, hvis køberen ønsker at opnå en kapitaldeltagelse, som kan formodes at skade interesserne vedrørende forsvar og national sikkerhed.

Den pågældende virksomhed giver premierministerens kontor meddelelse om enhver beslutning, handling eller transaktion (f.eks. overførsler, fusioner, opdelinger, skift af aktivitet eller ophør), som vedrører strategiske aktiver inden for energi, transport og kommunikation. Navnlig skal der gives meddelelse om erhvervelser foretaget af en fysisk eller juridisk person uden for EU, som giver vedkommende kontrol med virksomheden.

Premierministeren kan udøve følgende særlige beføjelser:

- i) nedlæggelse af veto mod enhver beslutning, handling og transaktion, som udgør en særlig fare for alvorlig skade for de offentlige interesser med hensyn til sikkerhed og drift af net og forsyninger
- ii) indførelse af særlige betingelser for at sikre de offentlige interesser eller
- iii) afvisning af en erhvervelse i ekstraordinære tilfælde, hvor der er risiko for statens væsentlige interesser.

Kriterierne for at vurdere den reelle eller ekstraordinære trussel samt betingelser og procedurer for udøvelsen af de særlige beføjelser er fastsat i lovgivningen.

Eksisterende foranstaltninger:

IT: Lov nr. 56/2012 om særlige beføjelser i virksomheder, der beskæftiger sig med forsvar og national sikkerhed, energi, transport og kommunikation.

Premierministerens dekret DPCM 253 af 30.11.2012, der definerer aktiviteterne af strategisk betydning inden for forsvar og national sikkerhed.

Hvad angår liberalisering af investeringer – markedsadgang, national behandling, mestbegunstigelsesbehandling, forbud mod præstationskrav, øverste ledelse og bestyrelser:

I **LT:** Virksomheder af strategisk betydning for den nationale sikkerhed, som skal tilhøre staten gennem ejendomsretten (andel af kapitalen, som kan indehaves af private nationale eller udenlandske personer i overensstemmelse med nationale sikkerhedsinteresser for så vidt angår investeringer i virksomheder, sektorer og faciliteter af strategisk betydning for den nationale sikkerhed samt procedurer og kriterier for konstatering af, hvorvidt potentielle nationale investorer og potentielle indehavere af virksomheder overholder reglerne, osv.).

Eksisterende foranstaltninger:

LT: Lov om virksomheder og faciliteter af strategisk betydning for den nationale sikkerhed og andre virksomheder af betydning for Republikken Litauens nationale sikkerhed af 10. oktober 2002 nr. IX-1132 (senest ændret den 30. juni 2016 ved lov nr. XII-1272).

Hvad angår liberalisering af investeringer – national behandling og øverste ledelse og bestyrelser:

I **SE:** Diskriminerende krav til grundlæggere, øverste ledelse og bestyrelse, når nye former for juridiske enheder inkorporeres i svensk ret.

b) Erhvervelse af fast ejendom

Hvad angår liberalisering af investeringer – markedsadgang, national behandling, øverste ledelse og bestyrelser:

I **HU:** Erhvervelse af statsejet ejendom.

Hvad angår liberalisering af investeringer – markedsadgang, national behandling:

I **HU**: Udenlandske juridiske personers og ikke-hjemmehørende fysiske personers erhvervelse af landbrugsjord, herunder med hensyn til godkendelsesproceduren for erhvervelse af landbrugsjord.

Eksisterende foranstaltninger:

HU: Lov CXXII af 2013 om omsætning af landbrugs- og skovbrugsjord (kapitel II (paragraf 6-36) og kapitel IV (paragraf 38-59)).

Lov CCXII af 2013 om overgangsforanstaltninger og visse bestemmelser i forbindelse med lov CXXII af 2013 om omsætning af landbrugs- og skovbrugsjord (kapitel IV (paragraf 8-20)).

I **LV**: Japanske statsborgeres eller tredjelandstatsborgeres erhvervelse af landbrugsjord, herunder med hensyn til godkendelsesproceduren for erhvervelse af landbrugsjord.

Eksisterende foranstaltninger:

LV: Lov om privatisering af jord i landområder, ff. 28, 29 og 30.

I **SK:** Udenlandske virksomheder eller fysiske personer må ikke erhverve land- eller skovarealer uden for kommuners bebyggede områder og visse andre arealer (f.eks. naturressourcer, søer, floder, offentlige veje osv.). Af hensyn til gennemsigtigheden er reguleringen af arealanvendelsen ved lov nr. 44/1988 om beskyttelse og udnyttelse af naturressourcer på tidspunktet for undertegnelsen af denne aftale ikke en uforenelig foranstaltning.

Eksisterende foranstaltninger:

SK: Lov nr. 229/1991 om regulering af ejendomsretten til jord eller anden landbrugsejendom.

Lov nr. 460/1992 Den Slovakiske Republiks forfatning.

Lov nr. 180/1995 om visse foranstaltninger i forbindelse med ordninger for jordejerskab.

Lov nr. 202/1995 om valuta.

Lov nr. 503/2003 om genindførelse af ejendomsretten til jord.

Lov nr. 326/2005 om skove.

Lov nr. 140/2014 om erhvervelse af ejendomsret til landbrugsjord.

Hvad angår liberalisering af investeringer – national behandling og grænseoverskridende handel med tjenesteydelser – markedsadgang:

I **BG**: Udenlandske fysiske og juridiske personer (herunder filialer) kan ikke erhverve ejendomsret til jord i Bulgarien. Bulgarske juridiske personer med udenlandsk deltagelse kan ikke erhverve ejendomsret til landbrugsjord. Udenlandske juridiske personer og udenlandske statsborgere med fast bopæl i udlandet kan erhverve ejendomsret til bygninger og fast ejendom (brugsret, bygningsret, ret til at opføre overbygninger og servitutter). Udenlandske statsborgere med fast bopæl i udlandet, udenlandske juridiske personer og virksomheder, i hvilke den udenlandske aktieandel sikrer flertal ved vedtagelse af beslutninger eller blokering af beslutninger, kan erhverve ejendomsret til fast ejendom i specifikke geografiske regioner, som udvælges af ministerrådet med forbehold af tilladelse.

Eksisterende foranstaltninger:

BG: Republikken Bulgariens forfatning, artikel 22.

Lov om ejendomsret til og anvendelse af landbrugsarealer, artikel 3.

Lov om skove, artikel 10.

I **EE:** Fysiske eller juridiske personer fra lande, der ikke er medlemmer af Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde (EØS) eller Organisationen for Økonomisk Samarbejde og Udvikling, kan kun erhverve fast ejendom, der omfatter landbrugs- og/eller skovarealer, med amtsmandens og kommunalbestyrelsens godkendelse, og de skal kunne bevise således som foreskrevet i lovgivningen, at den faste ejendom, der påtænkes erhvervet, vil blive anvendt til sit formål på en effektiv, bæredygtig og hensigtsmæssig måde.

Eksisterende foranstaltninger:

EE: Kinnisasja omandamise kitsendamise seadus (restriktioner på erhvervelse af fast ejendom), kapitel 2 og 3.

Hvad angår liberalisering af investeringer – markedsadgang, national behandling og grænseoverskridende handel med tjenesteydelser – markedsadgang, national behandling:

I LT: Foranstaltninger, der er i overensstemmelse med de forpligtelser, der er indgået af Den Europæiske Union, og som finder anvendelse i Litauen, i GATS med hensyn til erhvervelse af jord. Procedurene, vilkårene og betingelserne samt begrænsningerne for køb af jord er fastsat i forfatningen, loven om jord og loven om erhvervelse af landbrugsjord. Lokale myndigheder (kommuner) og andre nationale enheder i medlemmer af Organisationen for Økonomisk Samarbejde og Udvikling samt Den Nordatlantiske Traktats Organisation med økonomiske aktiviteter i Litauen, der er specificeret i forfatningen i overensstemmelse med kriterierne for EU- eller anden integration, som Litauen har forpligtet sig til, har dog retten til at købe og eje ikke-landbrugsjord, der er nødvendig til opførelse og drift af de bygninger og anlæg, som er nødvendige for deres direkte aktiviteter.

Eksisterende foranstaltninger:

LT: Republikken Litauens forfatning.

Bestemmelserne i Republikken Litauens forfatning om gennemførelsen af artikel 47, stk. 3, i Republikken Litauens forfatning af 20. juni 1996, nr. I-1392, som senest ændret den 20. marts 2003, nr. IX-1381.

Lov om jord af 27. januar 2004, nr. IX-1983.

Lov om erhvervelse af landbrugsjord af 24. april 2014, nr. XII-854.

c) Anerkendelse

Hvad angår liberalisering af investeringer – national behandling og grænseoverskridende handel med tjenesteydelser – national behandling:

I EU: EU-direktiverne om gensidig anerkendelse af eksamensbeviser og andre erhvervsmæssige kvalifikationer finder kun anvendelse på EU-statsborgere. Retten til at levere lovregulerede liberale tjenesteydelser i en EU-medlemsstat medfører ikke samme ret i en anden EU-medlemsstat.

d) Mestbegunstigelsesbehandling

Hvad angår liberalisering af investeringer – mestbegunstigelsesbehandling og grænseoverskridende handel med tjenesteydelser – mestbegunstigelsesbehandling:

EU: Der indrømmes differentieret behandling i henhold til enhver international investerings- eller handelsaftale, der er gældende eller undertegnes før denne aftales ikrafttrædelsesdato.

EU: Der indrømmes et land differentieret behandling i henhold til en eksisterende eller fremtidig bilateral eller multilateral aftale, som:

- i) skaber et indre marked for tjenesteydelser og investeringer
- ii) giver etableringsret eller
- iii) kræver tilnærmelse af lovgivningen i en eller flere økonomiske sektorer.

Ved et "indre marked for tjenesteydelser og etablering" forstås et område uden indre grænser og med fri bevægelighed for tjenesteydelser, kapital og personer.

Ved "etableringsret" forstås forpligtelsen til fra og med aftalens ikrafttræden at ophæve alle hindringer for etablering mellem parterne i aftalen om regional økonomisk integration. Etableringsretten giver statsborgere i parterne i aftalen om regional økonomisk integration ret til at oprette og drive virksomheder på de betingelser, der i henhold til lovgivningen gælder for værtslandets egne statsborgere.

Ved "tilnærmelse af lovgivningen" forstås:

- i) tilpasning af lovgivningen i en eller flere af parterne i aftalen om regional økonomisk integration til lovgivningen i en anden eller flere andre parter i aftalen eller
- ii) inkorporering af fælles bestemmelser i lovgivningen hos parterne i aftalen om regional økonomisk integration.

En sådan tilpasning eller inkorporering skal finde sted og anses først for at træde i kraft fra det tidspunkt, hvor den er blevet indført i lovgivningen i parten eller parterne i aftalen om regional økonomisk integration.

Eksisterende foranstaltninger:

EU: Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde

Stabiliseringsaftaler

Bilaterale aftaler mellem EU og Det Schweiziske Forbund

Vidtgående og brede frihandelsaftaler.

EU: Der indrømmes differentieret behandling vedrørende etableringsret til statsborgere eller virksomheder gennem eksisterende eller fremtidige bilaterale aftaler mellem følgende medlemsstater i Den Europæiske Union: BE, DE, DK, EL, ES, FR, IE, IT, LU, NL, PT, UK og følgende lande eller fyrstendømmer: Andorra, Monaco, San Marino og Vatikanstaten.

I **DK, FI, SE:** Foranstaltninger truffet af Danmark, Sverige og Finland med henblik på nordisk samarbejde, herunder:

- i) finansiel støtte til forsknings- og udviklingsprojekter (Nordisk industrifond)
- ii) støtte til gennemførlighedsundersøgelser vedrørende internationale projekter (Nordisk eksportprojektfond) og

- iii) finansiel støtte til virksomheder¹, der anvender miljøteknologi (Nordisk miljøfinansieringsbureau).

Dette forbehold berører ikke udelukkelsen af en parts offentlige udbud eller subsidier som omhandlet i artikel 8.12, stk. 5 og 6, og artikel 8.14, stk. 2, litra c) og e).

I PL: Anvendelsesområdet for gunstige betingelser for etablering eller grænseoverskridende levering af tjenesteydelser, som kan omfatte afskaffelse eller ændring af visse restriktioner, der findes på den liste over forbehold, der gælder i Polen, kan udvides gennem handels- og skibsfartsaftaler.

I PT: Undtagelser fra krav om statsborgerskab for udøvelse af visse aktiviteter og erhverv for fysiske personer, der leverer tjenesteydelser til lande, hvor portugisisk er det officielle sprog (Angola, Brasilien, Kap Verde, Guinea-Bissau, Mozambique og São Tomé og Príncipe).

---

¹ Dette finder anvendelse på østeuropæiske virksomheder, der samarbejder med en eller flere nordiske virksomheder.

e) **Våben, ammunition og krigsmateriel**

Hvad angår liberalisering af investeringer – markedsadgang, national behandling, mestbegunstigelsesbehandling, øverste ledelse og bestyrelser, forbud mod præstationskrav og grænseoverskridende handel med tjenesteydelser – markedsadgang, national behandling, mestbegunstigelsesbehandling:

I EU: Produktion og distribution af, eller handel med, våben, ammunition og krigsmateriel. Krigsmateriel er begrænset til produkter, som udelukkende er bestemt og fremstillet til militær brug i forbindelse med krigsførelse eller forsvar.

Forbehold nr. 2 – Liberale tjenesteydelser - juridiske tjenesteydelser

Sektor:	Liberale tjenesteydelser - juridiske tjenesteydelser: notarers og stævningmænds tjenesteydelser, regnskabsvæsen- og bogholderivirksomhed, revisionstjenesteydelser, skatterådgivning, arkitekt- og byplanlægningstjenesteydelser, ingeniørtjenesteydelser og integrerede ingeniørtjenesteydelser
Brancheklassifikation:	Del af CPC 861, del af 87902, 862, 863, 8671, 8672, 8673, 8674, del af 879
Forbeholdstype:	Markedsadgang National behandling Øverste ledelse og bestyrelser
Afdeling:	Liberalisering af investeringer og grænseoverskridende handel med tjenesteydelser

Beskrivelse:

EU forbeholder sig retten til at indføre eller opretholde foranstaltninger for så vidt angår følgende:

a) Juridiske tjenesteydelser

EU, med undtagelse af SE: forbeholder sig retten til at indføre eller opretholde foranstaltninger vedrørende juridisk rådgivning, lovbestemte tilladelser og juridisk dokumentation og certificering, der udøves af selvstændige inden for de juridiske erhverv, der er betroet et offentligt embede, herunder notarer, fogeder ("huissiers de justice") eller andre myndighedspersoner ("officiers publics et ministériels"), og for så vidt angår tjenesteydelser, som leveres af stævningsmænd, der er udnævnt af en offentlig myndighed (del af CPC 861, del af 87902).

Hvad angår liberalisering af investeringer – mestbegunstigelsesbehandling og grænseoverskridende handel med tjenesteydelser – mestbegunstigelsesbehandling:

I **BG**: Den fulde nationale behandling, der gælder for etablering og drift af virksomheder samt levering af tjenesteydelser, kan kun udvides til også at gælde virksomheder etableret i og statsborgere fra de lande, med hvem der er indgået eller vil blive indgået præferenceordninger (del af CPC 861).

I **LT**: Udenlandske advokater har kun møderet i henhold til bilaterale aftaler om juridisk bistand (del af CPC 861).

b) Regnskabsvæsens- og bogholderitjenesteydelser (CPC 8621 undtagen revisionstjenesteydelser, 86213, 86219, 86220)

Hvad angår grænseoverskridende handel med tjenesteydelser – markedsadgang:

I **HU**: Grænseoverskridende regnskabsvæsens- og bogholderitjenesteydelser

Eksisterende foranstaltninger:

HU: Lov C af 2000.

Lov LXXV af 2007.

c) **Revisionstjenesteydelser (CPC – 86211, 86212 undtagen regnskabsvæsen og bogholderivirksomhed)**

Hvad angår grænseoverskridende handel med tjenesteydelser – national behandling:

I **BG**: En uafhængig finansiel revision gennemføres af registrerede revisorer, som er medlemmer af sammenslutningen af statsautoriserede revisorer. Under forudsætning af gensidighed registrerer sammenslutningen af statsautoriserede revisorer et revisionsfirma fra Japan eller et tredjeland, hvis der forelægges bevis for, at:

- i) tre fjerdedele af medlemmerne af ledelsesorganerne og de registrerede revisorer, der udfører revision på vegne af virksomheden, opfylder kriterier svarende til dem, der gælder for bulgarske revisorer, og har bestået de relevante prøver
- ii) revisionsfirmaet udfører uafhængig finansiel revision i overensstemmelse med kravene til uafhængighed og objektivitet, og at
- iii) revisionsfirmaet på sit websted offentliggør en årlig beretning om gennemsigtighed eller opfylder andre tilsvarende krav om oplysning, hvis det reviderer virksomheder af interesse for offentligheden.

Eksisterende foranstaltninger:

BG: Lov om uafhængig finansiel revision.

Hvad angår liberalisering af investeringer – markedsadgang, national behandling, øverste ledelse og bestyrelser:

I **CZ:** Kun en virksomhed, hvor mindst 60 procent af kapitalen eller stemmerettighederne er forbeholdt statsborgere i Den Tjekkiske Republik eller i EU's medlemsstater, kan få tilladelse til at udføre revisioner i Den Tjekkiske Republik.

Eksisterende foranstaltninger:

CZ: Lov af 14. april 2009 nr. 93/2009 sml. om revisorer.

Hvad angår grænseoverskridende handel med tjenesteydelser – markedsadgang, national behandling:

I **UK:** Grænseoverskridende levering af revisionstjenesteydelser.

Eksisterende foranstaltninger:

UK: Companies Act 2006.

Hvad angår grænseoverskridende handel med tjenesteydelser – markedsadgang:

I **HU**: Grænseoverskridende levering af revisionstjenesteydelser.

Eksisterende foranstaltninger:

HU: Lov C af 2000.

Lov LXXV af 2007.

I **PT**: Grænseoverskridende levering af revisionstjenesteydelser.

d) Arkitekt- og byplanlægningstjenesteydelser (CPC 8674)

Hvad angår grænseoverskridende handel med tjenesteydelser – markedsadgang, national
behandling:

I **HR**: Grænseoverskridende levering af byplanlægningstjenesteydelser

Forbehold nr. 3 – Liberale tjenesteydelser – sundhedsrelaterede erhverv og detailhandel med farmaceutiske produkter

Sektor:	Sundhedsrelaterede ydelser og detailhandel med farmaceutiske produkter og medicinske og ortopædiske artikler, andre tjenesteydelser leveret af farmaceuter
Brancheklassifikation:	CPC 63211, 85201, 9312, 9319, 93121
Forbeholdstype:	Markedsadgang National behandling Forbud mod præstationskrav Øverste ledelse og bestyrelser
Afdeling:	Liberalisering af investeringer og grænseoverskridende handel med tjenesteydelser

Beskrivelse:

EU forbeholder sig retten til at indføre eller opretholde foranstaltninger for så vidt angår følgende:

- a) **Læge- og tandlægetjenesteydelser; jordemødertjenesteydelser, tjenesteydelser leveret af sygeplejersker, fysioterapeuter, psykologer og paramedicinsk personale (CPC 63211, 85201, 9312, 9319, CPC 932)**

I **FI**: Levering af alle sundhedsrelaterede ydelser, uanset om de er offentligt eller privat finansierede, herunder ydelser leveret af læger, tandlæger, jordemødre, fysioterapeuter, paramedicinsk personale og psykologer, undtagen ydelser leveret af sygeplejersker (CPC 9312, 9319).

Eksisterende foranstaltninger:

FI: Laki yksityisestä terveydenhuollosta (lov om privat sundhedspleje) (152/1990).

I **BG**: Levering af alle sundhedsrelaterede ydelser, herunder ydelser leveret af læger, tandlæger, sygeplejersker, jordemødre, fysioterapeuter, paramedicinsk personale og psykologer (CPC 9312, del af 9319).

Eksisterende foranstaltninger:

BG: Lov om lægers etableringsret, foreninger for sygeplejersker, jordemødre og speciallæger.

Hvad angår liberalisering af investeringer – markedsadgang:

I **UK**: Læger kan kun nedsætte sig under det nationale sundhedsvæsen afhængigt af personaleplanlægningen på det medicinske område (CPC 93121, 93122).

Hvad angår liberalisering af investeringer – markedsadgang, national behandling og grænseoverskridende handel med tjenesteydelser – markedsadgang og national behandling:

I **CZ, MT**: Levering af alle sundhedsrelaterede ydelser, herunder ydelser leveret af fagfolk såsom læger, tandlæger, jordemødre, sygeplejersker, fysioterapeuter, paramedicinsk personale og psykologer samt andre tilknyttede ydelser (CPC 9312, del af 9319).

Eksisterende foranstaltninger:

CZ: Lov nr. 296/2008 sml. om sikring af kvaliteten og sikkerheden ved humane væv og celler bestemt til anvendelse i mennesker ("lov om humane væv og celler").

Lov nr. 378/2007 sml. om farmaceutiske produkter og om ændring af en række relaterede retsakter (lov om farmaceutiske produkter).

Lov nr. 123/2000 sml. om medicinsk udstyr.

Lov nr. 285/2002 sml. om donation, udtagning og transplantation af væv og organer og om ændring af visse love (transplantationsloven).

Hvad angår grænseoverskridende handel med tjenesteydelser – markedsadgang, national behandling:

EU, med undtagelse af **NL** og **SE**: Der er bopælskrav for levering af alle sundhedsrelaterede ydelser, herunder ydelser leveret af fagfolk såsom læger, tandlæger, jordemødre, sygeplejersker, fysioterapeuter, paramedicinsk personale og psykologer. Disse tjenesteydelser kan kun leveres af fysiske personer, der er fysisk til stede på EU's territorium (CPC 9312, del af 93191).

I **BE, UK**: Grænseoverskridende levering af ydelser leveret af læger, tandlæger, jordemødre, sygeplejersker, fysioterapeuter, psykologer og paramedicinsk personale (del af CPC 85201, 9312, del af 93191, desuden del af 85201 i BE).

I **UK**: For tjenesteydere, der ikke er fysisk til stede i UK (del af CPC 85201, 9312, del af 93191).

b) Veterinærtjenesteydelser (CPC 932)

Hvad angår liberalisering af investeringer – markedsadgang, national behandling og grænseoverskridende handel med tjenesteydelser – markedsadgang, national behandling:

I **BG**: En dyrlægepraksis kan oprettes af en fysisk eller en juridisk person.

Udøvelse af dyrlægegerning er underlagt et krav om statsborgerskab i en EU- eller EØS-medlemsstat, mens udenlandske statsborgere skal have en permanent opholdstilladelse (fysisk tilstedeværelse er påkrævet).

Hvad angår grænseoverskridende handel med tjenesteydelser – markedsadgang, national behandling:

I **BE, LV**: Grænseoverskridende levering af veterinærtjenesteydelser.

c) Detailhandel med farmaceutiske produkter og medicinske og ortopædiske artikler, andre tjenesteydelser leveret af farmaceuter (CPC 63211)

Hvad angår liberalisering af investeringer – markedsadgang og grænseoverskridende handel med tjenesteydelser – markedsadgang:

EU, med undtagelse af **EL, IE, LU, LT, NL** og **UK**: Begrænsning af antallet af leverandører, der har ret til at levere en bestemt tjenesteydelse i en bestemt lokal zone eller et bestemt lokalt område på et ikke-diskriminerende grundlag for at undgå overforsyning i områder med begrænset efterspørgsel. En økonomisk behovsprøve kan derfor anvendes, idet der tages hensyn til faktorer som f.eks. de eksisterende operatørers antal og virkningen for disse, transportinfrastrukturen, befolkningstætheden eller den geografiske spredning.

EU, med undtagelse af **BE, BG, CZ, EE** og **IE**: Postordresalg er kun muligt fra EØS-medlemsstaterne, og etablering i et af disse lande er således nødvendig for detailhandel med farmaceutiske produkter og specifikke medicinske artikler til offentligheden i EU.

I **BE**: Postordresalg er kun tilladt for apoteker med adgang for offentligheden, dvs. at etablering i Belgien er en forudsætning for detailhandel med farmaceutiske produkter og specifikke artikler til offentligheden.

I **BG, EE** og **ES**: Postordresalg af farmaceutiske produkter er forbudt.

I **CZ**: Postordresalg er kun muligt fra EU-medlemsstaterne.

I **IE** og **LT**: Postordresalg af receptpligtige farmaceutiske produkter er forbudt.

Hvad angår liberalisering af investeringer – markedsadgang, national behandling, øverste ledelse og bestyrelser, forbud mod præstationskrav og grænseoverskridende handel med tjenesteydelser – markedsadgang, national behandling:

I **FI**: Detailhandel med farmaceutiske produkter.

Hvad angår liberalisering af investeringer – markedsadgang, national behandling, øverste ledelse og bestyrelser og grænseoverskridende handel med tjenesteydelser – markedsadgang, national behandling:

I **SE**: Detailhandel med farmaceutiske produkter og levering af farmaceutiske produkter til offentligheden.

Hvad angår grænseoverskridende handel med tjenesteydelser – markedsadgang, national behandling:

I **UK**: Grænseoverskridende detailhandel med farmaceutiske produkter og medicinske og ortopædiske artikler og andre tjenesteydelser leveret af farmaceuter.

Eksisterende foranstaltninger:

AT: Arzneimittelgesetz (lov om lægemidler), BGBl. Nr. 185/1983 som ændret, §§ 57, 59, 59a.

Medizinproduktegesetz (lov om medicinske produkter), BGBl. Nr. 657/1996 som ændret, § 99.

BE: Arrêté royal du 21 janvier 2009 portant instructions pour les pharmaciens. Arrêté royal du 10 novembre 1967 relatif à l'exercice des professions des soins de santé.

FI: Lääkelaki (lov om lægemidler) (395/1987).

SE: Lov om handel med farmaceutiske produkter (2009:336).

Forordning om handel med farmaceutiske produkter (2009:659).

Det svenske lægemiddelagentur har vedtaget yderligere bestemmelser, jf. (LVFS 2009:9).

Forbehold nr. 4 – Forretningstjenesteydelser – forsknings- og udviklingsvirksomhed

Sektor: Forretningstjenesteydelser - forsknings- og udviklingsvirksomhed

Brancheklassifikation: CPC 851, 852, 853

Forbeholdstype: Markedsadgang

National behandling

Afdeling: Grænseoverskridende handel med tjenesteydelser

Beskrivelse:

EU forbeholder sig retten til at indføre eller opretholde foranstaltninger for så vidt angår følgende:

I **RO**: Hvad angår grænseoverskridende udøvelse af forsknings- og udviklingsvirksomhed

Eksisterende foranstaltninger:

RO: Regeringsbekendtgørelse nr. 6/2011.

Bekendtgørelse fra ministeren for undervisning og forskning nr. 3548/2006.

Regeringsbekendtgørelse nr. 134/2011.

Forbehold nr. 5 – Forretningstjenesteydelser – tjenesteydelser i forbindelse med fast ejendom

Sektor: Forretningstjenesteydelser – tjenesteydelser i forbindelse med fast ejendom

Brancheklassifikation: CPC 821, 822

Forbeholdstype: Markedsadgang
National behandling

Afdeling: Grænseoverskridende handel med tjenesteydelser

Beskrivelse:

EU forbeholder sig retten til at indføre eller opretholde foranstaltninger for så vidt angår følgende:

I **CZ** og **HU**: Grænseoverskridende levering af tjenesteydelser i forbindelse med fast ejendom.

Forbehold nr. 6 – Forretningstjenesteydelser – udlejning eller leasing

Sektor: Forretningstjenesteydelser - udlejning eller leasing uden
betjeningspersonale

Brancheklassifikation: CPC 832

Forbeholdstype: Markedsadgang

National behandling

Afdeling: Grænseoverskridende handel med tjenesteydelser

Beskrivelse:

EU forbeholder sig retten til at indføre eller opretholde foranstaltninger for så vidt angår følgende:

I **BE** og **FR**: Grænseoverskridende leasing eller udlejning uden betjeningspersonale vedrørende personlige ejendele og husholdningsartikler.

Forbehold nr. 7 – Forretningstjenesteydelser – inkassovirksomhed og kreditoplysningsvirksomhed

Sektor: Forretningstjenesteydelser - inkassovirksomhed,
kreditoplysningsvirksomhed

Brancheklassifikation: CPC 87901, 87902

Forbeholdstype: Markedsadgang
National behandling

Afdeling: Grænseoverskridende handel med tjenesteydelser

Beskrivelse:

EU forbeholder sig retten til at indføre eller opretholde foranstaltninger for så vidt angår følgende:

EU, med undtagelse af **ES**, **LV** og **SE**, vedrørende inkassovirksomhed og kreditoplysningsvirksomhed.

Forbehold nr. 8 – Forretningstjenesteydelser – arbejdsformidling

Sektor: Forretningstjenesteydelser – arbejdsformidling

Brancheklassifikation: CPC 87201, 87202, 87203, 87204, 87205, 87206, 87209

Forbeholdstype: Markedsadgang

National behandling

Øverste ledelse og bestyrelser

Afdeling: Liberalisering af investeringer og grænseoverskridende handel med tjenesteydelser

Beskrivelse:

EU forbeholder sig retten til at indføre eller opretholde foranstaltninger for så vidt angår følgende:

Med undtagelse af **HU** og **SE**: Anvisning af hushjælpspersonale, arbejdstagere til erhverv og industri, plejepersonale og andet personale (CPC 87204, 87205, 87206, 87209).

Med undtagelse af **BE, HU** og **SE**: Ret til at kræve etablering og til at forbyde grænseoverskridende levering af rekruttering af kontorphersonale og andre arbejdstagere.

I **AT, BG, CY, CZ, EE, FI, MT, PL, PT, RO, SI** og **SK**: Etablering af virksomheder, der tilbyder rekruttering af kontorphersonale og andre arbejdstagere.

I **LT** og **LV**: Levering af rekruttering af kontorphersonale.

I **DE** og **IT**: Ret til at begrænse antallet af udbydere af arbejdsformidling.

I **FR**: Disse tjenesteydelser kan være underlagt et statsmonopol.

I **DE**: Forbundsministeriet for Arbejds- og Socialspørgsmål må udstede en forskrift vedrørende placering og rekruttering af ikke-EU- og ikke-EØS-personale med henblik på bestemte erhverv (CPC 87202).

I **AT, BG, CY, CZ, DE, EE, FI, MT, LT, LV, PL, PT, RO, SI** og **SK**: Kontorvikarvirksomhed.

I **FR, IE, IT** og **NL**: Ret til at kræve etablering og til at forbyde grænseoverskridende kontorvikarvirksomhed.

I **IT**: Ret til at begrænse antallet af virksomheder, der er aktive inden for kontorvikarvirksomhed (87203).

I **BG, CY, CZ, DE, EE, FI, MT, LT, LV, PL, PT, RO, SI** og **SK**: Rekruttering af ledende personale.

I **IE**: Ret til at kræve etablering og til at forbyde grænseoverskridende rekruttering af ledende personale (87201).

Hvad angår liberalisering af investeringer – markedsadgang:

I **ES**: Ret til at begrænse antallet af virksomheder, der tilbyder rekruttering af ledende personale, og til at begrænse antallet af virksomheder, der leverer arbejdsformidling (CPC 87201, 87202).

Eksisterende foranstaltninger:

AT: §§97 og 135 i den østrigske handelslov (Gewerbeordnung), forbundslovtidende nr. 194/1994 som ændret.

Lov om midlertidig beskæftigelse (Arbeitskräfteüberlassungsgesetz/AÜG), forbundslovtidende nr. 196/1988 som ændret.

BG: Lov om fremme af beskæftigelse, artikel 26, 27, 27a og 28.

CY: Lov om private arbejdsformidlinger 150(I)/2013 udstedt den 6/12/2013.

Lov om private arbejdsformidlinger N. 126(I)/2012.

CZ: Lov om beskæftigelse (435/2004).

DE: Paragraf 38 i forordningen om beskæftigelse (Beschäftigungsverordnung).

Paragraf 292 i sociallov nr. III om beskæftigelsesfremme (Drittes Buch Sozialgesetzbuch, SGB III).

DK: §§ 8a-8f i lovbekendtgørelse nr. 73 af 17. januar 2014 og præciseret i bekendtgørelse nr. 228 af 7. marts 2013 (ansættelse af søfarende).

Lov om arbejdstilladelse 2006. S1(2) og (3).

EL: Lov 4052/2012 (statstidende 41 A) som ændret ved lov N.4093/2012 (statstidende 222 A).

ES: Real Decreto-ley 8/2014, de 4 de julio, de aprobación de medidas urgentes para el crecimiento, la competitividad y la eficiencia, artículo 117 (tramitado como Ley 18/2014, de 15 de octubre).

FI: Laki julkisesta työvoima-ja yrityspalvelusta (lov om offentlig ansættelse og virksomhedstjenester) (916/2012).

HR: Lov om mægling i forbindelse med beskæftigelse og rettigheder under arbejdsløshed (statstidende 80/08, 121/10, 118/12 og 153/13).

Bekendtgørelse om udførelse af aktiviteter i forbindelse med beskæftigelse (statstidende 8/14).

Arbejdsmarkedslov (statstidende 93/14) artikel 44-47.

Lov (statstidende 130/11 og 74/12) om beskæftigelse af udlændinge i Kroatien.

IE: Lov om arbejdstilladelse 2006. S1(2) og (3).

IT: Lovdekret 276/2003, artikel 4, 5.

LT: Den litauiske arbejdsmarkedslov, Republikken Litauens lov om vikarbureauer af 19. maj 2011 nr. XI-1379, senest ændret den 11. april 2013 nr. XII-230.

LU: Loi du 18 janvier 2012 portant création de l'Agence pour le développement de l'emploi (lov af 18. januar 2012 om oprettelse af et arbejdsformidlingskontor – ADEM).

MT: Lov om arbejdsformidlings- og erhvervsuddannelsestjenester, (kapitel 343) (artikel 23-25). Forordninger om arbejdsformidlingskontorer (S.L. 343.24).

PL: Artikel 18 i lov af 20. april 2004 om fremme af beskæftigelsen og om arbejdsmarkedets institutioner (Dz. U. af 2015, position 149, som ændret).

PT: Lovdekret nr. 260/2009 af 25. september, som ændret ved lov nr. 5/2014 af 12. februar (adgang til og levering af arbejdsformidlingskontorers tjenesteydelser).

RO: Lov nr. 156/2000 om beskyttelse af rumænske statsborgere, der arbejder i udlandet, genudgivet, og regeringsbeslutning nr. 384/2001 om godkendelse af de metodologiske standarder med henblik på anvendelse af lov nr. 156/2000, med senere ændringer.

Regeringsbekendtgørelse nr. 277/2002, som ændret ved regeringsbekendtgørelse nr. 790/2004 og regeringsbekendtgørelse nr. 1122/2010.

Lov nr. 53/2003 - arbejdsmarkedslov, genudgivet, med senere ændringer og supplement og regeringsbeslutning nr. 1256/2011 om driftsbetingelser og godkendelsesprocedure for vikarbureauer.

SI: Arbejdsmarkedslov (statstidende – RS, nr. 80/2010, 21/2013, 63/2013).

Lov om ansættelse af samt selvstændig virksomhed og arbejde for udlændinge – ZZSDT (statstidende – RS, nr. 47/2015).

SK: Lov nr. 5/2004 om arbejdsformidling.

Lov nr. 455/1991 om næringsbreve.

Forbehold nr. 9 – Forretningstjenesteydelser – vagt- og sikkerhedstjenesteydelser og detektivtjenesteydelser

Sektor:	Forretningstjenesteydelser – vagt- og sikkerhedstjenesteydelser og detektivtjenesteydelser
Brancheklassifikation:	CPC 87301, 87302, 87303, 87304, 87305, 87309
Forbeholdstype:	Markedsadgang National behandling Forbud mod præstationskrav Øverste ledelse og bestyrelser
Afdeling:	Liberalisering af investeringer og grænseoverskridende handel med tjenesteydelser

Beskrivelse:

EU forbeholder sig retten til at indføre eller opretholde foranstaltninger for så vidt angår følgende:

a) Sikkerhedstjenesteydelser (CPC 87302, 87303, 87304, 87305, 87309)

Hvad angår liberalisering af investeringer – markedsadgang, national behandling, øverste ledelse og bestyrelser, forbud mod præstationskrav og grænseoverskridende handel med tjenesteydelser – markedsadgang, national behandling:

I **BG, CY, CZ, EE, LT, LV, MT, PL, RO, SI** og **SK**: Levering af sikkerhedstjenesteydelser

I **DK, HR** og **HU**: Levering af følgende delsektorer: vagttjenesteydelser (87305) i HR og HU, tjenesteydelser leveret af sikkerhedskonsulenter (87302) i HR, sikkerhedskontrolvirksomhed i lufthavne (del af 87305) i DK og sikkerhedstransport (87304) i HU.

Hvad angår liberalisering af investeringer – markedsadgang, national behandling, øverste ledelse og bestyrelser og grænseoverskridende handel med tjenesteydelser – markedsadgang, national behandling:

I **BE**: Krav om EU-statsborgerskab for bestyrelser i virksomheder, der leverer vagt- og sikkerhedstjenester (87305) samt rådgivning og uddannelse inden for vagt- og sikkerhedsvirksomhed (87302). Den øverste ledelse i virksomheder, der tilbyder vagt- og sikkerhedskonsulentvirksomhed, skal også være statsborgere i en EU-medlemsstat.

I **FI**: Licenser til vagt- og sikkerhedsvirksomhed kan kun gives til fysiske personer med bopæl i EØS eller juridiske personer, der er etableret i EØS.

Hvad angår grænseoverskridende handel med tjenesteydelser – markedsadgang, national behandling:

I **BE, ES, FI, FR** og **PT**: Det er ikke tilladt for udenlandske leverandører at levere vagt- og sikkerhedsvirksomhed på tværs af grænserne. Statsborgerskabskrav for specialiseret personale i **PT**, for private sikkerhedsfolk i **ES** og for administrerende direktører og direktører i **FR**.

Eksisterende foranstaltninger:

BG: Lov om privat vagt- og sikkerhedsvirksomhed.

CZ: Lov om næringsbreve.

DK: Lov om luftfartssikkerhed.

FI: Laki yksityisistä turvallisuuspalveluista 282/2002 (lov om privat vagt- og sikkerhedsvirksomhed).

LT: Lov om sikring af personer og aktiver af 8. juli 2004 nr. IX-2327.

LV: Lov om vagtvirksomhed (afdeling 6, 7, 14).

PL: Lov af 22. august 1997 om beskyttelse af personer og ejendom (lovtidende fra 2016, punkt 1432 som ændret).

PT: Lov 34/2013.

Bekendtgørelse 273/2013.

SI: Zakon o zasebnem varovanju (lov om privat vagtvirksomhed).

b) Detektivtjenesteydelser (CPC 87301)

EU, med undtagelse af AT og SE: Levering af detektivtjenesteydelser.

Hvad angår liberalisering af investeringer – markedsadgang og grænseoverskridende handel med tjenesteydelser – markedsadgang:

I LT og PT: Detektivtjenesteydelser er et monopol, der er forbeholdt staten.

Forbehold nr. 10 – Forretningstjenesteydelser – andre forretningstjenesteydelser

Sektor:	Forretningstjenesteydelser – andre forretningstjenesteydelser (tolkning og oversættelse, kopieringsvirksomhed, tjenesteydelser i tilknytning til energidistribution og tjenesteydelser i tilknytning til fremstillingsvirksomhed)
Brancheklassifikation:	CPC 87905, 87904, 884, 887
Forbeholdstype:	Markedsadgang National behandling Mestbegunstigelsesbehandling
Afdeling:	Liberalisering af investeringer og grænseoverskridende handel med tjenesteydelser

Beskrivelse:

EU forbeholder sig retten til at indføre eller opretholde foranstaltninger for så vidt angår følgende:

a) Oversættelse og tolkning (CPC 87905)

Hvad angår grænseoverskridende handel med tjenesteydelser – markedsadgang, national behandling:

I **HR**: Grænseoverskridende levering af tolkning og oversættelse af officielle dokumenter.

b) Kopieringsvirksomhed (CPC 87904)

Hvad angår grænseoverskridende handel med tjenesteydelser – markedsadgang:

I **HU**: Krav om etablering for levering af kopieringsvirksomhed.

c) Tjenesteydelser i tilknytning til energidistribution og tjenesteydelser i tilknytning til fremstillingsvirksomhed (del af CPC 884, 887 med undtagelse af rådgivning og konsulentvirksomhed)

Hvad angår liberalisering af investeringer – markedsadgang, national behandling, øverste ledelse og bestyrelser og grænseoverskridende handel med tjenesteydelser – markedsadgang, national behandling:

I **HU**: Tjenesteydelser i tilknytning til energidistribution og grænseoverskridende levering af tjenesteydelser i tilknytning til fremstillingsvirksomhed med undtagelse af rådgivning og konsulentvirksomhed i forbindelse med disse sektorer.

d) Vedligeholdelse og reparation af fartøjer, jernbanetransportudstyr og luftfartøjer samt dele dertil (del af CPC 86764, CPC 86769, CPC 8868)

Hvad angår grænseoverskridende handel med tjenesteydelser – markedsadgang, national behandling:

I **EU**, med undtagelse af **DE**, **EE** og **HU**: Krav om oprettelse eller fysisk tilstedeværelse på sit territorium og om forbud mod grænseoverskridende levering af vedligeholdelse og reparation af transportudstyr, som er leveret fra et sted uden for EU's territorium.

I **EU**, med undtagelse af **CZ, EE, HU, LU** og **SK**: Krav om oprettelse eller fysisk tilstedeværelse på sit territorium og om forbud mod grænseoverskridende levering af vedligeholdelse og reparation af fartøjer til transport ad indre vandveje, som er leveret fra et sted uden for EU's territorium.

I **EU**, med undtagelse af **EE, HU** og **LV**: Krav om oprettelse eller fysisk tilstedeværelse på sit territorium og om forbud mod grænseoverskridende levering af vedligeholdelse og reparation af maritime fartøjer, som er leveret fra et sted uden for EU's territorium.

I **EU**, med undtagelse af **AT, EE, HU, LV** og **PL**: Krav om oprettelse eller fysisk tilstedeværelse på sit territorium og om forbud mod grænseoverskridende levering af vedligeholdelse og reparation af luftfartøjer samt dele dertil, som er leveret fra et sted uden for EU's territorium (del af CPC 86764, CPC 86769, CPC 8868).

I **EU**: Kun anerkendte organisationer bemyndiget i EU kan gennemføre lovbestemt inspektion og certificering af skibe på vegne af EU's medlemsstater. Etablering kan være påkrævet.

Eksisterende foranstaltninger:

EU: Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 391/2009 af 23. april 2009 om fælles regler og standarder for organisationer, der udfører inspektion og syn af skibe.

e) Andre forretningstjenesteydelser i tilknytning til luftfart

Hvad angår liberalisering af investeringer – mestbegunstigelsesbehandling og grænseoverskridende handel med tjenesteydelser – mestbegunstigelsesbehandling:

EU: Der indrømmes differentieret behandling til et tredjeland i henhold til gældende eller fremtidige bilaterale aftaler vedrørende følgende tjenesteydelser:

- i) salg og markedsføring af lufttransporttjenesteydelser
- ii) tjenesteydelser i forbindelse med edb-reservationssystemer
- iii) vedligeholdelse og reparation af luftfartøjer og dele dertil eller
- iv) udlejning eller leasing af luftfartøjer uden besætning.

Forbehold nr. 11 – Telekommunikation

Sektor:	Telekommunikationstjenesteydelser
Forbeholdstype:	Markedsadgang National behandling
Afdeling:	Liberalisering af investeringer og grænseoverskridende handel med tjenesteydelser

Beskrivelse:

EU forbeholder sig retten til at indføre eller opretholde foranstaltninger for så vidt angår transmissionsvirksomhed. Radio- og TV-spredning defineres som en uafbrudt transmissionskæde til spredning af TV- og radioprogramsignaler til offentligheden, men omfatter ikke bidragsforbindelser mellem operatører.

Forbehold nr. 12 – Bygge- og anlægsvirksomhed

Sektor: Bygge- og anlægstjenesteydelser

Brancheklassifikation: CPC 51

Forbeholdstype: Markedsadgang

National behandling

Afdeling: Liberalisering af investeringer og grænseoverskridende handel med tjenesteydelser

Beskrivelse:

EU forbeholder sig retten til at indføre eller opretholde foranstaltninger for så vidt angår følgende:

I **LT**: Retten til at udarbejde teknisk dokumentation for bygge- og anlægsarbejder af særlig betydning er forbeholdt arkitektvirksomheder, der er registreret i Litauen, eller udenlandske arkitektvirksomheder, som er blevet godkendt af en institution, som af regeringen er godkendt til disse aktiviteter. Retten til at udføre tekniske aktiviteter på de vigtigste områder inden for bygge- og anlægsvirksomhed kan gives til ikke-litauiske personer, der er blevet godkendt af en institution, som er bemyndiget af regeringen i Litauen.

Forbehold nr. 13 – Distributionstjenesteydelser

Sektor:	Distributionstjenesteydelser
Brancheklassifikation:	CPC 62117, 62251, 8929, del af 62112, 62226, 63107
Forbeholdstype:	Markedsadgang National behandling Øverste ledelse og bestyrelser Forbud mod præstationskrav
Afdeling:	Liberalisering af investeringer og grænseoverskridende handel med tjenesteydelser

Beskrivelse:

EU forbeholder sig retten til at indføre eller opretholde foranstaltninger for så vidt angår følgende:

a) Distribution af farmaceutiske produkter

I **BG**: Grænseoverskridende engrosdistribution af farmaceutiske produkter (CPC 62251).

I **FI**: Distribution af farmaceutiske produkter (CPC 62117, 62251, 8929).

Eksisterende foranstaltninger:

BG: Lov om lægemidler i humanmedicin.

FI: Lääkelaki (lov om lægemidler) (395/1987).

b) Distribution af alkoholiske drikkevarer

I **FI**: Distribution af alkoholiske drikkevarer (del af CPC 62112, 62226, 63107, 8929).

Eksisterende foranstaltninger:

FI: Alkoholilaki (lov om alkohol) (1143/1994).

c) Anden distribution (del af CPC 621, CPC 62228, CPC 62251, CPC 62271, del af CPC 62272, CPC 62276, CPC 63108, del af CPC 6329)

Hvad angår grænseoverskridende handel med tjenesteydelser – markedsadgang, national behandling:

I **BG**: Engrosdistribution af kemiske produkter, ædle metaller og sten, lægemidler og produkter og genstande til medicinsk brug, tobak og tobaksvarer samt alkoholiske drikkevarer.

Bulgarien forbeholder sig retten til at indføre eller opretholde foranstaltninger vedrørende tjenesteydelser leveret af varemæglere.

Eksisterende foranstaltninger:

I **BG**: Lov om lægemidler i humanmedicin.

Lov om dyrlægegerning.

Lov om forbud mod kemiske våben og kontrol med giftige kemiske stoffer og deres prækursorer.

Lov om tobak og tobaksvarer.

Lov om punktafgifter og afgiftsoplæg.

Lov om vin og spiritus.

Forbehold nr. 14 – Undervisning

Sektor:	Undervisning
Brancheklassifikation:	CPC 92
Forbeholdstype:	Markedsadgang
	National behandling
	Øverste ledelse og bestyrelser
	Forbud mod præstationskrav
Afdeling:	Liberalisering af investeringer og grænseoverskridende handel med tjenesteydelser

Beskrivelse:

EU forbeholder sig retten til at indføre eller opretholde foranstaltninger for så vidt angår følgende:

EU: Alle uddannelsestjenester, der modtager offentlig støtte eller statsstøtte i en hvilken som helst form og derfor ikke kan anses for at være privatfinansieret. Når det er tilladt for udenlandske tjenesteydere at levere privatfinansieret undervisning, kan private operatørers deltagelse i uddannelsessystemet være underlagt en koncession, som tildeles på et ikke-diskriminerende grundlag.

EU, med undtagelse af **CZ, NL, SE** og **SK**: Vedrørende levering af anden privatfinansieret uddannelse, dvs. uddannelse, der ikke klassificeres som primærundervisning, sekundærundervisning, videregående uddannelse og voksenundervisning (CPC 92).

I **BG, IT** og **SI**: Ret til at begrænse grænseoverskridende levering af privatfinansieret primærundervisning (CPC 921).

I **BG** og **IT**: Ret til at begrænse grænseoverskridende levering af privatfinansieret sekundærundervisning (CPC 922).

I **AT**: Ret til at begrænse grænseoverskridende levering af privatfinansieret voksenundervisning ved hjælp af radio- eller TV-spredning (CPC 924).

I **CY, FI, MT** og **RO**: Levering af privatfinansieret primær-, sekundær- og voksenundervisning (CPC 921, 922, 924).

I **AT, BG, CY, FI, MT** og **RO**: Levering af privatfinansieret videregående uddannelse (CPC 923).

I **CZ** og **SK**: Flertallet af medlemmerne af bestyrelsen for en institution, der tilbyder privatfinansieret undervisning, skal være statsborgere i dette land (CPC 921, 922, 923 for SK undtagen 92310, 924).

I **SI**: Flertallet af medlemmerne af bestyrelsen for en institution, der tilbyder privatfinansieret sekundærundervisning eller privatfinansierede videregående uddannelser skal være slovenske statsborgere (CPC 922, 923).

I **SE**: Leverandører af undervisningstjenesteydelser, der er godkendt af de offentlige myndigheder til at levere undervisning. Dette forbehold gælder for privatfinansierede leverandører af undervisningstjenesteydelser med en form for statsstøtte, bl.a. leverandører af undervisningstjenesteydelser, som er godkendt af staten, leverandører af undervisningstjenesteydelser, som er under statens tilsyn, eller undervisning, der giver ret til uddannelsesstøtte (CPC 92).

I **SK**: Der er krav om bopæl i EØS for leverandører af al privatfinansieret undervisning, undtagen teknisk og erhvervsfaglig videregående uddannelse. Der kan evt. anvendes en økonomisk behovstest, og antallet af skoler, der oprettes, kan begrænses af de lokale myndigheder (CPC 921, 922, 923 undtagen 92310, 924).

Eksisterende foranstaltninger:

BG: Lov om offentlig uddannelse, artikel 12.

Lov om videregående uddannelse, afsnit 4 i de supplerende bestemmelser.

Lov om erhvervsuddannelse, artikel 22.

FI: Perusopetuslaki (lov om grunduddannelse) (628/1998).

Lukiolaki (lov om almene gymnasier) (629/1998).

Laki ammatillisesta koulutuksesta (lov om erhvervsuddannelse) (630/1998).

Laki ammatillisesta aikuiskoulutuksesta (lov om voksenerhvervsuddannelse) (631/1998).

Ammattikorkeakoululaki (lov om polytekniske læreanstalter) (351/2003).

Yliopistolaki (lov om universiteter) (558/2009).

IT: Kongeligt dekret 1592/1933 (lov om sekundærundervisning).

Lov 243/1991 (lejlighedsvisse offentlige tilskud til private universiteter).

Resolution 20/2003 fra CNVSU (Comitato nazionale per la valutazione del sistema universitario).

Dekret fra republikkens præsident (DPR) 25/1998.

SK: Lov 245/2008 om uddannelse.

Lov 131/2002 om universiteter, artikel 2, 47 og 49a.

Lov 596/2003 om statsforvaltning inden for uddannelse, artikel 16.

Forbehold nr. 15 – Tjenesteydelser på miljøområdet

Sektor: Tjenesteydelser på miljøområdet: affaldshåndtering og jordforvaltning

Brancheklassifikation: CPC 9401, 9402, 9403, 94060

Forbeholdstype: Markedsadgang

Afdeling: Grænseoverskridende handel med tjenesteydelser

Beskrivelse:

EU forbeholder sig retten til at indføre eller opretholde foranstaltninger for så vidt angår følgende:

I **DE**: Levering af tjenesteydelser i tilknytning til affaldshåndtering, med undtagelse af rådgivning, og for så vidt angår tjenesteydelser vedrørende jordbeskyttelse og håndtering af forurenede jord, med undtagelse af rådgivning.

Forbehold nr. 16 – Finansielle tjenesteydelser

Sektor: Finansielle tjenesteydelser

Brancheklassifikation: Markedsadgang

National behandling

Øverste ledelse og bestyrelser

Forbeholdstype:

Afdeling: Liberalisering af investeringer og grænseoverskridende handel med tjenesteydelser

Beskrivelse:

EU forbeholder sig retten til at indføre eller opretholde foranstaltninger for så vidt angår følgende:

a) Alle finansielle tjenesteydelser

Hvad angår liberalisering af investeringer – markedsadgang:

EU: Ret til på et ikke-diskriminerende grundlag at kræve, at finansielle institutioner, med undtagelse af filialer, har en specifik juridisk form, når de etablerer sig i en EU-medlemsstat.

b) Forsikring og forsikringsrelaterede tjenesteydelser

Hvad angår grænseoverskridende handel med tjenesteydelser – markedsadgang, national behandling:

EU, med undtagelse af **CY, LV, LT, MT og PL**: Med henblik på levering af forsikringstjenesteydelser og forsikringsrelaterede tjenesteydelser, undtagen:

- i) direkte forsikring (herunder coassurance) og direkte forsikringsmægling til forsikring af risici i forbindelse med:
  - søtransport og kommerciel luftfart samt opsendelse og fragt i rummet (inklusive satellitter) med en sådan forsikring, at den dækker et af eller alle følgende: de transporterede varer, transportmidlet og alt ansvar i forbindelse med transporten og
  - varer i international transit
- ii) genforsikring og retrocession og
- iii) tjenesteydelser i tilknytning til forsikring.

I **BG**: Kontrakter om transportforsikring af gods, køretøjsforsikring og ansvarsforsikring for risici beliggende i Bulgarien må ikke indgås direkte af udenlandske forsikringselskaber.

I **CY**: Med henblik på levering af forsikringstjenesteydelser og forsikringsrelaterede tjenesteydelser, undtagen:

- i) direkte forsikring (herunder coassurance) til forsikring af risici i forbindelse med:
  - søtransport og kommerciel luftfart samt opsendelse og fragt i rummet (inklusive satellitter) med en sådan forsikring, at den dækker et af eller alle følgende: de transporterede varer, transportmidlet og alt ansvar i forbindelse med transporten og
  - varer i international transit
- ii) forsikringsmægling
- iii) genforsikring og retrocession og
- iv) tjenesteydelser i tilknytning til forsikring.

I **FR**: Forsikringskontrakter om risici i forbindelse med landtransport må kun indgås af forsikringsvirksomheder, der er etableret i EU.

Eksisterende foranstaltninger:

FR: Article L 310-10 du code des assurances.

I **IT**: Kontrakter om transportforsikring af gods, køretøjsforsikring og ansvarsforsikring for risici beliggende i Italien må kun indgås af forsikringsvirksomheder etableret i EU, undtagen for international transport omfattende import til Italien.

Eksisterende foranstaltninger:

IT: Artikel 29 i loven om privat forsikring (lovdekret nr. 209 af 7. september 2005).

I **IT**: Krav om etablering og forbud mod grænseoverskridende levering af aktuarvirksomhed.

Eksisterende foranstaltninger:

IT: Lov 194/1942 om aktuarerhvervet.

I **MT**, **LT** og **LV**: Med henblik på levering af forsikringstjenesteydelser og forsikringsrelaterede tjenesteydelser, undtagen:

- i) direkte forsikring (herunder coassurance) til forsikring af risici i forbindelse med:
  - søtransport og kommerciel luftfart samt opsendelse og fragt i rummet (inklusive satellitter) med en sådan forsikring, at den dækker et af eller alle følgende: de transporterede varer, transportmidlet og alt ansvar i forbindelse med transporten og
  - varer i international transit
- ii) genforsikring og retrocession og
- iii) tjenesteydelser i tilknytning til forsikring.

I **PL**: Med henblik på levering af forsikringstjenesteydelser og forsikringsrelaterede tjenesteydelser, undtagen:

- i) direkte forsikring (herunder coassurance) til forsikring af risici i forbindelse med varer i international handel og
- ii) genforsikring og retrocession af risici i forbindelse med varer i international handel.

I **PT**: Kontrakter om forsikring af luft- og søtransport af gods samt fly-, skrog- og ansvarsforsikring må kun tegnes af virksomheder, der er etableret i EU.

Kun personer eller virksomheder etableret i EU kan optræde som mæglere for en sådan forsikringsvirksomhed i Portugal.

Eksisterende foranstaltninger:

PT: Artikel 7 i lovdekret 94-B/98.

Artikel 7 i lovdekret 144/2006.

Hvad angår liberalisering af investeringer – markedsadgang, national behandling og grænseoverskridende handel med tjenesteydelser – markedsadgang, national behandling:

I **DE**: Hvis et udenlandsk forsikringselskab har etableret en filial i Tyskland, må det kun tegne forsikringskontrakter i Tyskland vedrørende international transport gennem den filial, der er etableret i Tyskland.

Eksisterende foranstaltninger:

DE: § 43 Abs. 2 Luftverkehrsgesetz (LuftVG).

§ 105 Abs. 1 Luftverkehrszulassungsordnung (LuftVZO).

I **ES**: Der kræves bopæl eller alternativt to års relevant erhvervs erfaring for udøvelse af aktuarvirksomhed.

I **HU**: Forsikringselskaber, der ikke er etableret i EU, må kun levere direkte forsikring på Ungarns territorium gennem en filial, der er registreret i Ungarn.

Eksisterende foranstaltninger:

HU: Lov LX af 2003.

Hvad angår liberalisering af investeringer – markedsadgang, national behandling, øverste ledelse og bestyrelser og grænseoverskridende handel med tjenesteydelser – markedsadgang, national behandling:

I FI: Forsikringsmæglervirksomhed er betinget af et fast forretningssted i EU.

Kun forsikringsvirksomheder med hovedsæde i EU eller filial i Finland må tilbyde direkte forsikring, herunder coassurance.

Mindst halvdelen af medlemmerne af bestyrelsen og tilsynsrådet og den administrerende direktør i et forsikringsselskab, der tilbyder lovpligtig pensionsforsikring, skal have bopæl i EØS, medmindre de kompetente myndigheder har givet dispensation. Filialer af udenlandske forsikringsvirksomheder i Finland kan ikke opnå tilladelse til at tilbyde lovpligtige pensionsforsikringer. Mindst én revisor skal være bosiddende i EØS.

For andre forsikringselskaber kræves der bopæl i EØS for mindst ét medlem af bestyrelsen, tilsynsrådet og den administrerende direktør. Mindst én revisor skal være bosiddende i EØS.

Et japansk forsikringselskabs generalagent skal være bosiddende i Finland, medmindre selskabet har sit hovedsæde i EU.

Eksisterende foranstaltninger:

FI: Laki ulkomaisista vakuutusyhtiöistä (lov om udenlandske forsikringselskaber) (398/1995).

Vakuutusyhtiölaki (lov om forsikringselskaber) (521/2008).

Laki vakuutusedustuksesta (lov om forsikringsformidling) (570/2005).

Laki työeläkevakuutusyhtiöistä (lov om selskaber, der tilbyder lovpligtig pensionsforsikring) (354/1997).

Hvad angår liberalisering af investeringer – markedsadgang og grænseoverskridende handel med tjenesteydelser – markedsadgang:

I **SK**: Udenlandske statsborgere kan etablere et forsikringselskab i form af et aktieselskab eller kan udøve forsikringsvirksomhed gennem deres filialer med registreret kontor i Den Slovakiske Republik. Tilladelsen er i begge tilfælde afhængig af resultaterne af tilsynsmyndighedernes evaluering.

Eksisterende foranstaltninger:

SK: Lov 39/2015 om forsikring.

c) Bankvirksomhed og andre finansielle tjenesteydelser

Hvad angår liberalisering af investeringer – markedsadgang, national behandling og grænseoverskridende handel med tjenesteydelser – markedsadgang, national behandling:

I EU: Kun virksomheder, der har deres vedtægtsmæssige hjemsted i EU, kan fungere som depositarer for investeringsinstitutters aktiver. Til forvaltning af fælles fonde, herunder investeringsforeninger og, såfremt det er tilladt i henhold til den nationale lovgivning, investeringselskaber, skal der etableres et specialiseret administrationselskab med hovedkontor og vedtægtsmæssigt hjemsted i samme EU-medlemsstat.

Eksisterende foranstaltninger:

EU: Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/65/EF af 13. juli 2009 om samordning af love og administrative bestemmelser om visse institutter for kollektiv investering i værdipapirer (investeringsinstitutter), som ændret ved: 2010/78/EU, 2011/61/EU, 2013/14/EU og 2014/91/EU.

Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/61/EU af 8. juni 2011 om forvaltere af alternative investeringsfonde (FAIF'er), som ændret ved 2013/14/EU.

SK: Investerings-tjenesteydelser kan i Den Slovakiske Republik leveres af administrationsselskaber, som har retlig status som et aktieselskab med en egenkapital, som er i overensstemmelse med lovens bestemmelser (ingen filialer).

Eksisterende foranstaltninger:

SK: Lov 566/2001 om værdipapirer.

Lov 483/2001 om banker.

Hvad angår liberalisering af investeringer – national behandling, øverste ledelse og bestyrelser og grænseoverskridende handel med tjenesteydelser – markedsadgang, national behandling:

I **EE:** For modtagelse af indlån: krav om tilladelse fra Estlands finansielle tilsynsmyndighed og om registrering i henhold til estisk lov som aktieselskab, datterselskab eller filial.

Eksisterende foranstaltninger:

EE: Krediidiasutuste seadus (lov om kreditinstitutter) § 206 og § 21.

I **FI:** Mindst én af stifterne, medlemmerne af bestyrelsen, tilsynsrådet, den administrerende direktør for leverandøren af bankvirksomhed og den person, der er bemyndiget til at underskrive i kreditinstituttets navn, skal have fast bopæl i EØS. Mindst én revisor skal være bosiddende i EØS. For betalingstjenester kan ophold eller bopæl i Finland være påkrævet.

Eksisterende foranstaltninger:

FI: Laki liikepankeista ja muista osakeyhtiömuotoisista luottolaitoksista (lov om kommercielle banker og andre kreditinstitutter i form af aktieselskaber) (1501/2001).

Säästöpankkilaki (1502/2001) (lov om sparekasser).

Laki osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista (1504/2001) (lov om kooperative banker og andre kreditinstitutter i form af kooperative banker).

Laki hypoteekkiyhdistyksistä (936/1978) (lov om kreditforeninger).

Maksulaitoslaki (297/2010) (lov om betalingsinstitutter).

Laki ulkomaisen maksulaitoksen toiminnasta Suomessa (298/2010) (lov om udenlandske betalingsinstitutter i Finland).

Laki luottolaitostoiminnasta (lov om kreditinstitutter) (121/2007).

Hvad angår liberalisering af investeringer – markedsadgang, national behandling og grænseoverskridende handel med tjenesteydelser – markedsadgang:

I **IT**: Tjenesteydelser leveret af "consulenti finanziari" (finansielle rådgivere).

Eksisterende foranstaltninger:

IT: Artikel 91-111 i Consob-bekendtgørelsen om mæglere (nr. 16190 af 29. oktober 2007).

Hvad angår liberalisering af investeringer – markedsadgang, national behandling, øverste ledelse og bestyrelser og grænseoverskridende handel med tjenesteydelser – markedsadgang, national behandling:

I **LT**: Kun banker, der har deres vedtægtsmæssige hjemsted eller en filial i Litauen, og som har tilladelse til at levere investeringstjenesteydelser i EØS, kan fungere som depositarer for pensionsfondes aktiver. Mindst én af de ledende ansatte i en banks administration skal kunne tale litauisk og have fast bopæl i Litauen.

Eksisterende foranstaltninger:

LT: Republikken Litauens lov om banker af 30. marts 2004 nr. IX-2085.

Republikken Litauens lov om institutter for kollektive investeringer af 4. juli 2003 nr. IX-1709.

Republikken Litauens lov om frivillige supplerende pensionsordninger af 3. juni 1999 nr. VIII-1212.

Hvad angår grænseoverskridende handel med tjenesteydelser – markedsadgang, national behandling:

EU, med undtagelse af **BE, CY, EE, LT, LV, MT, RO** og **SI**: Med henblik på levering af banktjenesteydelser og andre finansielle tjenesteydelser, undtagen:

- i) tilvejebringelse og overførsel af finansielle oplysninger samt software til behandling af finansielle data og dermed beslægtet software fra leverandører af andre finansielle tjenesteydelser og
- ii) rådgivning og dermed beslægtede finansielle tjenesteydelser i forbindelse med bankvirksomhed og andre finansielle tjenesteydelser som omhandlet i litra a), nr. ii), i definitionen af bankvirksomhed og andre finansielle tjenesteydelser (undtagen forsikring) i afdeling E, underafdeling 5, artikel 8.59, men ikke mægling som omhandlet i samme nummer.

I **BE**: Med henblik på levering af banktjenesteydelser og andre finansielle tjenesteydelser undtagen tilvejebringelse og overførsel af finansielle oplysninger samt software til behandling af finansielle data og dermed beslægtet software fra leverandører af andre finansielle tjenesteydelser.

I **CY**: Med henblik på levering af banktjenesteydelser og andre finansielle tjenesteydelser, undtagen:

- i) handel med værdipapirer for egen eller kunders regning på børsen, OTC-markedet eller på anden måde
- ii) tilvejebringelse og overførsel af finansielle oplysninger samt software til behandling af finansielle data og dermed beslægtet software fra leverandører af andre finansielle tjenesteydelser og
- iii) rådgivning og dermed beslægtede finansielle tjenesteydelser i forbindelse med bankvirksomhed og andre finansielle tjenesteydelser som omhandlet i litra a), nr. ii), i definitionen af bankvirksomhed og andre finansielle tjenesteydelser (undtagen forsikring) i afdeling E, underafdeling 5, artikel 8.59, men ikke mægling som omhandlet i samme nummer.

I **EE** og **LT**: Med henblik på levering af banktjenesteydelser og andre finansielle tjenesteydelser, undtagen:

- i) modtagelse af indlån

- ii) alle former for långivning
- iii) finansiel leasing
- iv) al betalings- og pengeoverførselsvirksomhed garantier, og forpligtelser
- v) handel for egen eller kunders regning på børsen eller OTC-markedet
- vi) deltagelse i emissioner af enhver form for værdipapirer, herunder garantistillelse og placering i egenskab af agent (enten offentligt eller privat) og levering af tjenesteydelser i forbindelse med sådanne emissioner
- vii) låneformidling på pengemarkedet
- viii) forvaltning af aktiver såsom likviditets- eller porteføljeforvaltning, alle former for forvaltning af kollektive investeringer samt tjenesteydelser i tilknytning til forvaring, indskud og forvaltning af betroede midler
- ix) afregning og clearing i forbindelse med finansielle aktiver, herunder værdipapirer, derivater og andre omsætningspapirer

- x) tilvejebringelse og overførsel af finansielle oplysninger samt software til behandling af finansielle data og dermed beslægtet software og
- xi) rådgivning og dermed beslægtede finansielle tjenesteydelser i forbindelse med bankvirksomhed og andre finansielle tjenesteydelser som omhandlet i litra a), nr. ii), i definitionen af bankvirksomhed og andre finansielle tjenesteydelser (undtagen forsikring) i afdeling E, underafdeling 5, artikel 8.59, men ikke mægling som omhandlet i samme nummer.

I LV: Med henblik på bankvirksomhed og andre finansielle tjenesteydelser, undtagen:

- i) deltagelse i emissioner af enhver form for værdipapirer, herunder garantistillelse og placering i egenskab af agent (enten offentligt eller privat) og levering af tjenesteydelser i forbindelse med sådanne emissioner
- ii) tilvejebringelse og overførsel af finansielle oplysninger samt software til behandling af finansielle data og dermed beslægtet software fra leverandører af andre finansielle tjenesteydelser og
- iii) rådgivning og dermed beslægtede finansielle tjenesteydelser i forbindelse med bankvirksomhed og andre finansielle tjenesteydelser som omhandlet i litra a), nr. ii), i definitionen af bankvirksomhed og andre finansielle tjenesteydelser (undtagen forsikring) i afdeling E, underafdeling 5, artikel 8.59, men ikke mægling som omhandlet i samme nummer.

I **MT**: Med henblik på levering af banktjenesteydelser og andre finansielle tjenesteydelser, undtagen:

- i) modtagelse af indlån
- ii) alle former for långivning
- iii) tilvejebringelse og overførsel af finansielle oplysninger samt software til behandling af finansielle data og dermed beslægtet software fra leverandører af andre finansielle tjenesteydelser og
- iv) rådgivning og dermed beslægtede finansielle tjenesteydelser i forbindelse med bankvirksomhed og andre finansielle tjenesteydelser som omhandlet i litra a), nr. ii), i definitionen af bankvirksomhed og andre finansielle tjenesteydelser (undtagen forsikring) i afdeling E, underafdeling 5, artikel 8.59, men ikke mægling som omhandlet i samme nummer.

I **RO**: Med henblik på levering af banktjenesteydelser og andre finansielle tjenesteydelser, undtagen:

- i) modtagelse af indlån
- ii) alle former for långivning

- iii) garantier og forpligtelser
- iv) låneformidling på pengemarkedet
- v) tilvejebringelse og overførsel af finansielle oplysninger samt software til behandling af finansielle data og dermed beslægtet software og
- vi) rådgivning og dermed beslægtede finansielle tjenesteydelser i forbindelse med bankvirksomhed og andre finansielle tjenesteydelser som omhandlet i litra a), nr. ii), i definitionen af bankvirksomhed og andre finansielle tjenesteydelser (undtagen forsikring) i afdeling E, underafdeling 5, artikel 8.59, men ikke mægling som omhandlet i samme nummer.

I **SI**: Med henblik på levering af banktjenesteydelser og andre finansielle tjenesteydelser, undtagen:

- i) alle former for långivning
- ii) indenlandske juridiske enheders og eneejeres godtagelse af garantier og forpligtelser indgået af udenlandske kreditinstitutter
- iii) tilvejebringelse og overførsel af finansielle oplysninger samt software til behandling af finansielle data og dermed beslægtet software fra leverandører af andre finansielle tjenesteydelser og
- iv) rådgivning og dermed beslægtede finansielle tjenesteydelser i forbindelse med bankvirksomhed og andre finansielle tjenesteydelser som omhandlet i litra a), nr. ii), i definitionen af bankvirksomhed og andre finansielle tjenesteydelser (undtagen forsikring) i afdeling E, underafdeling 5, artikel 8.59, men ikke mægling som omhandlet i samme nummer.

Forbehold nr. 17 – Sundhedstjenesteydelser og sociale tjenesteydelser

Sektor: Sundhedstjenesteydelser og sociale tjenesteydelser

Brancheklassifikation: CPC 93, 931, bortset fra 9312, del af 93191, 9311, 93192, 93193, 93199

Forbeholdstype: Markedsadgang

National behandling

Mestbegunstigelsesbehandling

Øverste ledelse og bestyrelser

Forbud mod præstationskrav

Afdeling: Liberalisering af investeringer og grænseoverskridende handel med tjenesteydelser

Beskrivelse:

EU forbeholder sig retten til at indføre eller opretholde foranstaltninger for så vidt angår følgende:

- a) **Sundhedstjenesteydelser – hospitalsvirksomhed, ambulancetjenesteydelser, behandlingshjem (CPC 93, 931, bortset fra 9312, del af 93191, 9311, 93192, 93193, 93199)**

Hvad angår liberalisering af investeringer – markedsadgang, national behandling, forbud mod præstationskrav, øverste ledelse og bestyrelser:

EU: For levering af alle sundhedstjenesteydelser, der modtager offentlig støtte eller statsstøtte i en hvilken som helst form og derfor ikke kan anses for at være privatfinansieret.

EU: For alle privatfinansierede sundhedstjenesteydelser med undtagelse af privatfinansieret hospitalsvirksomhed og ambulancetjenesteydelser og privatfinansierede behandlingshjem, der ikke udøver hospitalsvirksomhed. Private operatørers deltagelse i privatfinansierede sundhedsnetværk kan være underlagt koncession på et ikke-diskriminerende grundlag. Der kan evt. anvendes en økonomisk behovstest. Hovedkriterier: de eksisterende operatørers antal og virkningen for disse, transportinfrastrukturen, befolkningstætheden, den geografiske spredning og skabelsen af nye arbejdspladser.

Dette forbehold vedrører ikke levering af sundhedsrelaterede ydelser, herunder ydelser leveret af fagfolk såsom læger, tandlæger, jordemødre, sygeplejersker, fysioterapeuter, paramedicinsk personale og psykologer, der er omfattet af andre forbehold (CPC 931 undtagen 9312, del af 93191).

I **AT, PL og SI**: Levering af privatfinansierede ambulancetjenesteydelser (CPC 93192).

I **BE og UK**: Etablering af privatfinansierede ambulancetjenesteydelser og behandlingshjem, der ikke udøver hospitalsvirksomhed (CPC 93192, 93193).

I **BG, CY, CZ, FI, MT og SK**: Levering af privatfinansieret hospitalsvirksomhed og ambulancetjenesteydelser og privatfinansierede behandlingshjem, der ikke udøver hospitalsvirksomhed (CPC 9311, 93192, 93193).

I **FI**: Levering af andre sundhedstjenesteydelser (CPC 93199).

Eksisterende foranstaltninger:

CZ: Lov nr. 372/2011 sml. om sundhedstjenesteydelser og vilkårene for levering heraf.

FI: Laki yksityisestä terveydenhuollosta (lov om privat sundhedspleje) (152/1990).

Hvad angår liberalisering af investeringer – markedsadgang, national behandling, mestbegunstigelsesbehandling, øverste ledelse og bestyrelser, forbud mod præstationskrav:

I **DE**: Tysklands sociale sikringsordning, hvor tjenesteydelser kan leveres af forskellige virksomheder eller enheder i en konkurrencesituation og således ikke er tjenesteydelser, som udelukkende leveres under udøvelse af offentlig myndighed. Ret til at give en bedre behandling inden for rammerne af en bilateral handelsaftale for så vidt angår sundhedstjenesteydelser og sociale tjenesteydelser (CPC 93).

Hvad angår liberalisering af investeringer – markedsadgang, national behandling:

I **DE**: Ejerskab af privatfinansierede hospitaler, som drives af de tyske styrker.

Ret til at nationalisere andre centrale privatfinansierede hospitaler (CPC 93110).

I **FR**: Levering af privatfinansierede laboratorieanalyser og -undersøgelser.

Hvad angår grænseoverskridende handel med tjenesteydelser – markedsadgang, national behandling:

I **FR**: Levering af privatfinansierede laboratorieanalyser og -undersøgelser (del af CPC 9311).

Eksisterende foranstaltninger:

FR: Article L 6213-1 à 6213-6 du Code de la Santé Publique.

b) Sundhedstjenesteydelser og sociale tjenesteydelser, herunder pensionsforsikring

Hvad angår grænseoverskridende handel med tjenesteydelser – markedsadgang, national behandling:

EU, med undtagelse af **HU**: Krav om etablering eller fysisk tilstedeværelse på sit territorium for leverandører og begrænsning af grænseoverskridende levering af sundhedstjenesteydelser fra et sted uden for EU's territorium, grænseoverskridende levering af sociale tjenesteydelser fra et sted uden for EU's territorium samt aktiviteter eller tjenesteydelser, der er del af en offentlig pensionsplan eller en lovbestemt social sikringsordning. Dette forbehold vedrører ikke levering af sundhedsrelaterede ydelser, herunder ydelser leveret af fagfolk såsom læger, tandlæger, jordemødre, sygeplejersker, fysioterapeuter, paramedicinsk personale og psykologer, der er omfattet af andre forbehold (CPC 931 undtagen 9312, del af 93191).

I **HU**: Grænseoverskridende levering fra et sted uden for landets territorium af al hospitalsvirksomhed, alle ambulancetjenesteydelser og alle tjenesteydelser i tilknytning til behandlingshjem, undtagen hospitalsvirksomhed, der modtager offentlig støtte (CPC 9311, 93192, 93193).

c) Sociale tjenesteydelser, herunder pensionsforsikring

Hvad angår liberalisering af investeringer – markedsadgang, national behandling, øverste ledelse og bestyrelser, forbud mod præstationskrav:

EU: Levering af alle sociale tjenesteydelser, der modtager offentlig støtte eller statsstøtte i en hvilken som helst form og derfor ikke kan anses for at være privatfinansieret, samt aktiviteter eller tjenesteydelser, der er del af en offentlig pensionsplan eller en lovbestemt social sikringsordning. Private operatørers deltagelse i privatfinansierede sociale netværk kan være underlagt koncession på et ikke-diskriminerende grundlag. Der kan evt. anvendes en økonomisk behovstest. Hovedkriterier: de eksisterende operatørers antal og virkningen for disse, transportinfrastrukturen, befolkningstætheden, den geografiske spredning og skabelsen af nye arbejdspladser.

I BE, CY, DE, DK, EL, ES, FR, IE, IT, PT og UK: Levering af privatfinansierede sociale tjenesteydelser med undtagelse af tjenesteydelser i tilknytning til hvilehjem, plejehjem og ældre hjem.

I CZ, FI, HU, MT, PL, RO, SK og SI: Levering af privatfinansierede sociale tjenesteydelser.

I **DE**: Tysklands sociale sikringsordning, hvor tjenesteydelser leveres af forskellige virksomheder eller enheder i en konkurrencesituation og således muligvis ikke kan defineres som tjenesteydelser, som udelukkende leveres under udøvelse af offentlig myndighed.

Eksisterende foranstaltninger:

FI: Laki yksityisistä sosiaalipalveluista (lov om private sociale tjenesteydere) (922/2011).

IE: Health Act 2004 (S. 39).

Health Act 1970 (som ændret – S.61A).

IT: Lov 833/1978 om det offentlige sundhedssystem.

Lovdekret nr. 502/1992 om tilrettelæggelse af sundhedsvæsenet.

Lov nr. 328/2000 om reform af sociale tjenesteydelser.

Forbehold nr. 18 – Turisme og rejserelaterede tjenesteydelser

Sektor: Turistguidevirksomhed, sundhedstjenesteydelser og sociale tjenesteydelser

Brancheklassifikation: CPC 7472

Forbeholdstype: National behandling
Mestbegunstigelsesbehandling

Afdeling: Liberalisering af investeringer og grænseoverskridende handel med tjenesteydelser

Beskrivelse:

EU forbeholder sig retten til at indføre eller opretholde foranstaltninger for så vidt angår følgende:

Hvad angår liberalisering af investeringer – national behandling og grænseoverskridende handel med tjenesteydelser – national behandling:

I **FR**: Ret til at kræve statsborgerskab i en EU-medlemsstat for levering af turistguidevirksomhed på sit territorium.

Hvad angår liberalisering af investeringer – mestbegunstigelsesbehandling og grænseoverskridende handel med tjenesteydelser – mestbegunstigelsesbehandling:

I **LT**: For så vidt, at Japan tillader statsborgere i Litauen at levere turistguidevirksomhed, vil Litauen tillade statsborgere i Japan at levere turistguidevirksomhed på samme betingelser.

Forbehold nr. 19 – Fritids- og sportsaktiviteter samt kulturelle aktiviteter

Sektor:	Fritids- og sportsaktiviteter samt kulturelle aktiviteter
Brancheklassifikation:	CPC 962, 963, 9619, 964
Forbeholdstype:	Markedsadgang National behandling Øverste ledelse og bestyrelser Forbud mod præstationskrav
Afdeling:	Liberalisering af investeringer og grænseoverskridende handel med tjenesteydelser

Beskrivelse:

EU forbeholder sig retten til at indføre eller opretholde foranstaltninger for så vidt angår følgende:

a) Biblioteker, arkiver, museer og anden kulturel virksomhed (CPC963)

EU, med undtagelse af AT og, med henblik på investeringer, LT: Biblioteker, arkiver, museer og anden kulturel virksomhed.

I AT og LT: Der kan kræves licens eller koncession for etablering.

b) Forlystelsesvirksomhed, teater, levende musik og cirkus (CPC 9619, 964 bortset fra 96492)

EU, med undtagelse af AT og SE: Grænseoverskridende levering af forlystelsesvirksomhed, herunder teater, levende musik, cirkus og diskoteksvirksomhed.

I CY, CZ, FI, MT, PL, RO, SI og SK: Hvad angår levering af forlystelsesvirksomhed, herunder teater, levende musik, cirkus og diskoteksvirksomhed.

I **BG**: Levering af følgende former for forlystelsesvirksomhed: cirkus- og forlystelsesparktjenesteydelser og lignende tjenesteydelser samt tjenesteydelser i forbindelse med dansearrangementer, diskoteker og danseundervisning og anden forlystelsesvirksomhed.

I **EE**: Levering af andre former for forlystelsesvirksomhed med undtagelse af biografer og teatre.

I **LT** og **LV**: Levering af alle tjenesteydelser i forbindelse med forlystelsesvirksomhed med undtagelse af drift af biografer og teatre.

I **CY, CZ, LV, PL, RO** og **SK**: Grænseoverskridende levering af sports- og andre fritidsaktiviteter.

c) Nyheds- og pressebureauer (CPC 962)

Hvad angår liberalisering af investeringer – markedsadgang, national behandling:

I **FR**: Den udenlandske deltagelse i eksisterende selskaber, der udgiver publikationer på fransk, må ikke overstige 20 % af kapitalen eller stemmerettighederne i selskabet.

Etableringen af pressebureauer i Japan er underlagt betingelser, der er fastsat i den nationale lovgivning. Udenlandske investorers etablering af pressebureauer er betinget af gensidighed.

Eksisterende foranstaltninger:

FR: Ordonnance n° 45-2646 du 2 novembre 1945 portant réglementation provisoire des agences de presse.

Loi n° 86-897 du 1 août 1986 portant réforme du régime juridique de la presse.

Hvad angår grænseoverskridende handel med tjenesteydelser – markedsadgang:

I **HU:** For nyheds- og pressebureauer.

d) Spil og væddemål (CPC 96492)

EU, med undtagelse af **MT:** Udbud af spil, som indebærer, at der gøres en indsats med penge i hasardspil, herunder lotterier, skrabe kort, spilletjenester udbudt i kasinoer, spillehaller eller udskænkingssteder, bookmakervirksomhed, bingospil og spilletjenester, der drives af og til fordel for velgørhedsorganisationer eller almennyttige organisationer.

Dette forbehold finder ikke anvendelse på færdighedsspil, spillemaskiner, der ikke udbetaler præmier, eller som kun giver præmier i form af flere gratis spil, og salgsfremmende spil, hvis eneste formål er at fremme salget af varer eller tjenesteydelser, der ikke er omfattet af denne undtagelse.

Forbehold nr. 20 – Transport og hjælpetjenesteydelser i tilknytning til transport

Sektor:	Transport
Forbeholdstype:	Markedsadgang
	National behandling
	Mestbegunstigelsesbehandling
	Forbud mod præstationskrav
	Øverste ledelse og bestyrelser
Afdeling:	Liberalisering af investeringer og grænseoverskridende handel med tjenesteydelser

Beskrivelse:

EU forbeholder sig retten til at indføre eller opretholde foranstaltninger for så vidt angår følgende:

a) Søtransport – enhver anden erhvervsmæssig aktivitet, der udføres fra et skib

Hvad angår liberalisering af investeringer – markedsadgang, national behandling, øverste ledelse og bestyrelser, forbud mod præstationskrav og grænseoverskridende handel med tjenesteydelser – markedsadgang, national behandling:

EU: Besætningens nationalitet på søgående og ikke-søgående fartøjer.

Hvad angår liberalisering af investeringer – markedsadgang, national behandling, mestbegunstigelsesbehandling, øverste ledelse og bestyrelser:

EU, med undtagelse af LV og MT: Med henblik på registrering af et fartøj eller flådedrift under flaget i den stat, hvor virksomheden etableres (al kommerciel aktivitet på havene fra et søgående skib, herunder fiskeri, akvakultur og tjenesteydelser i tilknytning til fiskeri; international passager- og godstransport (CPC 721) og tjenesteydelser i tilknytning til søtransport).

Hvad angår grænseoverskridende handel med tjenesteydelser – markedsadgang, national behandling:

EU: Hvad angår Japan: når foranstaltninger, der træffes af Japan, eller som Japan træffer officiel beslutning om, indebærer begrænsninger eller forbud mod, at EU-skibsoperatører anløber japanske havne eller laster eller lossere gods i Japan.

Hvad angår liberalisering af investeringer – markedsadgang og grænseoverskridende handel med tjenesteydelser – markedsadgang:

I **MT:** Maltas maritime forbindelse til det kontinentale Europa gennem Italien er genstand for enerettigheder (CPC 7213, 7214, del af 742, 745, del af 749).

Hvad angår grænseoverskridende handel med tjenesteydelser – markedsadgang, national behandling:

I **SK:** Udenlandske investorer skal have hjemsted i Den Slovakiske Republik for at ansøge om en licens, der gør det muligt for dem at udføre en tjenesteydelse (CPC 722).

b) Tjenesteydelser i tilknytning til søtransport

Hvad angår liberalisering af investeringer – markedsadgang, national behandling, øverste ledelse og bestyrelser og grænseoverskridende handel med tjenesteydelser – markedsadgang, national behandling:

EU: Levering af lodsning og liggepladsfaciliteter. Det skal præciseres, at uanset de kriterier, der finder anvendelse på registrering af skibe i en EU-medlemsstat, forbeholder EU sig retten til at kræve, at kun skibe, der er registreret i de nationale registre i EU's medlemsstater, kan levere lodsning og liggepladsfaciliteter (CPC 7452).

EU, med undtagelse af LT og LV: Kun fartøjer, der fører en EU-medlemsstats flag, kan udføre slæbe- og bugservirksomhed (CPC 7214).

I LT: Kun juridiske personer fra Litauen eller juridiske personer fra en EU-medlemsstat med filialer i Litauen, som er i besiddelse af et certifikat, der er udstedt af de litauiske søfartssikkerhedsmyndigheder, kan levere tjenesteydelser inden for lodsning og liggepladsfaciliteter samt slæbe- og bugservirksomhed (CPC 7214).

Hvad angår liberalisering af investeringer – markedsadgang og grænseoverskridende handel med tjenesteydelser – markedsadgang:

I **BE**: Godshåndtering kan kun udføres af godkendte arbejdstagere, som er berettigede til at arbejde i havneområder, der er udpeget ved kongeligt dekret (CPC 741).

Eksisterende foranstaltninger:

BE: Loi du 8 juin 1972 organisant le travail portuaire.

Arrêté royal du 12 janvier 1973 instituant une Commission paritaire des ports et fixant sa dénomination et sa compétence.

Arrêté royal du 4 septembre 1985 portant agrément d'une organisation d'employeur (Anvers).

Arrêté royal du 29 janvier 1986 portant agrément d'une organisation d'employeur (Gand).

Arrêté royal du 10 juillet 1986 portant agrément d'une organisation d'employeur (Zeebrugge).

Arrêté royal du 1er mars 1989 portant agrément d'une organisation d'employeur (Ostende).

Arrêté royal du 5 juillet 2004 relatif à la reconnaissance des ouvriers portuaires dans les zones portuaires tombant dans le champ d'application de la loi du 8 juin 1972 organisant le travail portuaire, tel que modifié.

c) Transport ad indre vandveje og tjenesteydelser i tilknytning til transport ad indre vandveje

Hvad angår liberalisering af investeringer – markedsadgang, national behandling, mestbegunstigelsesbehandling, øverste ledelse og bestyrelser, forbud mod præstationskrav og grænseoverskridende handel med tjenesteydelser – markedsadgang, national behandling, mestbegunstigelsesbehandling:

EU: Passager- og godstransport ad indre vandveje (CPC 722) og tjenesteydelser i tilknytning til transport ad indre vandveje.

Det skal præciseres, at dette forbehold også omfatter cabotagettransport ad indre vandveje (CPC 722).

d) Jernbanetransport og tjenesteydelser i tilknytning til jernbanetransport

Hvad angår liberalisering af investeringer – markedsadgang, national behandling og grænseoverskridende handel med tjenesteydelser – markedsadgang, national behandling:

I EU: Passager- og godstransport med jernbane (CPC 711).

I **FI**: For grænseoverskridende levering af jernbanetransport. Med hensyn til passagertransport med jernbane er der på nuværende tidspunkt givet eksklusive rettigheder til VR-Group Ltd, der er 100 procent statsejet, indtil 2017 i hovedstadsområdet Helsingfors og indtil 2019 uden for dette område, og disse rettigheder kan fornyes (CPC 7111, 7112).

I **LT**: Vedligeholdelse og reparation af jernbanetransportudstyr er underlagt et statsmonopol (CPC 86764, 86769, del af 8868).

I **SE** (gælder kun markedsadgang): Vedligeholdelse og reparation af jernbanetransportudstyr er underlagt en økonomisk behovsprøve, når en investor agter at etablere sine egne terminalinfrastrukturfaciliteter. Hovedkriterier: de pågældende rum- og kapacitetsmuligheder (CPC 86764, 86769, del af 8868).

Eksisterende foranstaltninger:

FI: Rautatielaki (lov om jernbaner) (304/2011).

SE: Planlægnings- og byggeloven (2010:900).

e) Vejtransport (passagertransport, godstransport, international lastvognstransport) og tjenesteydelser i tilknytning til vejtransport

Hvad angår liberalisering af investeringer – markedsadgang, national behandling, øverste ledelse og bestyrelser og grænseoverskridende handel med tjenesteydelser – markedsadgang, national behandling:

EU:

- i) Ret til at kræve etablering og til at begrænse den grænseoverskridende levering af vejtransporttjenesteydelser (CPC 712).
- ii) Ret til at begrænse muligheden for levering af cabotage inden for en EU-medlemsstat for udenlandske investorer, der er etableret i en anden EU-medlemsstat (CPC 712).
- iii) Eventuel anvendelse af økonomisk behovsprøve for taxikørsel i EU, hvorved der fastsættes en grænse for antallet af tjenesteydere. Hovedkriterier: Lokal efterspørgsel som fastsat i gældende lovgivning (CPC 71221).

Hvad angår liberalisering af investeringer – markedsadgang:

I **BE**: Det maksimale antal licenser kan fastsættes ved lov (CPC 71221).

Eksisterende foranstaltninger:

EU: Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1071/2009 af 21. oktober 2009 om fælles regler om betingelser for udøvelse af vejtransporterhvervet og om ophævelse af Rådets direktiv 96/26/EF.

Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1072/2009 af 21. oktober 2009 om fælles regler for adgang til markedet for international godskørsel.

Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1073/2009 af 21. oktober 2009 om fælles regler for adgang til det internationale marked for buskørsel og om ændring af forordning (EF) nr. 561/2006.

I **IT**: Økonomisk behovsprøve for limousinekørsel. Hovedkriterier: de eksisterende operatørers antal og virkningen for disse, befolkningstætheden, den geografiske spredning, indvirkningen på de trafikale forhold og skabelsen af nye arbejdspladser.

Økonomisk behovsprøve for intercitybuskørsel. Hovedkriterier: de eksisterende operatørers antal og virkningen for disse, befolkningstætheden, den geografiske spredning, indvirkningen på de trafikale forhold og skabelsen af nye arbejdspladser.

Økonomisk behovsprøve for godstransportvirksomhed. Hovedkriterier: lokal efterspørgsel (CPC 712).

Eksisterende foranstaltninger:

IT: Lovdekret 285/1992 (færdselsreglerne med senere ændringer), artikel 85.

Lovdekret 395/2000, artikel 8 (vejtransport af passagerer).

Lov 21/1992 (rammelov om offentlig vejtransport af passagerer — ikke rutefart).

Lov 218/2003, artikel 1 (transport af passagerer i lejede busser med chauffør).

Lov 151/1981 (rammelov om offentlig personbefordring).

I **PT:** Der foretages en økonomisk behovsprøve i forbindelse med limousinekørsel (passagerbefordring). Hovedkriterier: de eksisterende operatørers antal og virkningen for disse, befolkningstætheden, den geografiske spredning, indvirkningen på de trafikale forhold og skabelsen af nye arbejdspladser (CPC 712).

Hvad angår liberalisering af investeringer – markedsadgang, national behandling:

I **LV**: Der kræves en tilladelse for at udøve passager- og godstransportvirksomhed, og den omfatter ikke udenlandsk registrerede køretøjer. Etablerede enheder skal benytte nationalt registrerede køretøjer (CPC 712).

Hvad angår liberalisering af investeringer – markedsadgang, national behandling og grænseoverskridende handel med tjenesteydelser – markedsadgang, national behandling:

I **BG**: Der kan for passager- og godstransport kun gives eksklusive rettigheder eller tilladelser til EU-statsborgere og juridiske personer fra EU, som har deres hovedkontor i EU. Krav om registrering som juridisk person. Krav om statsborgerskab i en EU-medlemsstat for fysiske personer (CPC 712).

I **MT**: Personbefordring med bus: Hele nettet er genstand for en koncession, som omfatter en forpligtelse til offentlig tjeneste for at dække behovene i visse sociale sektorer (f.eks. studerende og ældre) (CPC 712).

Hvad angår liberalisering af investeringer – markedsadgang, national behandling og grænseoverskridende handel med tjenesteydelser – markedsadgang, national behandling:

I **FI**: Der kræves en tilladelse for at udøve vejtransportvirksomhed, og den omfatter ikke udenlandsk registrerede køretøjer (CPC 712).

Hvad angår liberalisering af investeringer – markedsadgang, national behandling:

I **FR**: Ikke-EU-investorer må ikke levere intercitybuskørsel (CPC 712).

Hvad angår liberalisering af investeringer – markedsadgang:

I **ES**: For så vidt angår passagerbefordring, anvendes der en økonomisk behovsprøve for tjenesteydelser, der er omfattet af CPC 7122. Hovedkriterier: lokal efterspørgsel. Økonomisk behovsprøve for intercitybuskørsel. Hovedkriterier: de eksisterende operatørers antal og virkningen for disse, befolkningstætheden, den geografiske spredning, indvirkningen på de trafikale forhold og skabelsen af nye arbejdspladser.

I **SE**: Vedligeholdelse og reparation af vejtransportudstyr er underlagt en økonomisk behovsprøve, når en investor agter at etablere sine egne terminalinfrastrukturfaciliteter. Hovedkriterier: de pågældende rum- og kapacitetsmuligheder (CPC 6112, 6122, 86764, 86769, del af 8867).

I **SK**: For godstransport anvendes en økonomisk behovsprøve. Hovedkriterier: lokal efterspørgsel (CPC 712).

Hvad angår grænseoverskridende handel med tjenesteydelser – markedsadgang:

I **BG**: Ret til at kræve etablering for hjælpetjenesteydelser inden for vejtransport (CPC 744).

Eksisterende foranstaltninger:

EU: Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1071/2009 af 21. oktober 2009 om fælles regler om betingelser for udøvelse af vejtransporterhvervet og om ophævelse af Rådets direktiv 96/26/EF.

Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1072/2009 af 21. oktober 2009 om fælles regler for adgang til markedet for international godskørsel.

Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1073/2009 af 21. oktober 2009 om fælles regler for adgang til det internationale marked for buskørsel og om ændring af forordning (EF) nr. 561/2006.

FI: Laki kaupallisista tavarankuljetuksista tiellä (lov om kommerciel vejtransport) 693/2006.

Ajoneuvolaki (lov om køretøjer) 1090/2002.

SE: Planlægnings- og byggeloven (2010:900).

f) Rumfart og udlejning af rumfartøjer

Hvad angår liberalisering af investeringer – markedsadgang, national behandling, forbud mod præstationskrav, øverste ledelse og bestyrelser og grænseoverskridende handel med tjenesteydelser – markedsadgang, national behandling:

EU: Transport gennem rummet og udlejning af rumfartøjer (CPC 733, del af 734).

g) Mestbegunstigelsesundtagelser

Hvad angår liberalisering af investeringer – mestbegunstigelsesbehandling og grænseoverskridende handel med tjenesteydelser – mestbegunstigelsesbehandling:

i) Transport (cabotage), undtagen søtransport

I FI: Der indrømmes differentieret behandling til et land i henhold til gældende eller fremtidige bilaterale aftaler, hvorefter udenlandsk registrerede køretøjer fritages fra det generelle forbud mod at udbyde cabotagetransport (herunder kombineret vejtransport/jernbanetransport) i Finland på grundlag af gensidighed (del af CPC 711, del af 712, del af 722).

ii) Hjælpetjenesteydelser inden for søtransport

I **BG**: For så vidt Japan tillader tjenesteydere fra Bulgarien at levere godshåndtering og lager- og pakhusvirksomhed i maritime havne og flodhavne, herunder tjenesteydelser i tilknytning til containere og containergods, vil Bulgarien tillade tjenesteydere fra Japan at levere godshåndring og lager- og pakhusvirksomhed i maritime havne og flodhavne, herunder tjenesteydelser i tilknytning til containere og containergods, på samme betingelser (del af CPC 741, del af 742).

iii) Leje eller leasing af fartøjer

I **DE**: Udenlandske skibe, der indchartres af forbrugere med bopæl i Tyskland, kan være omfattet af et krav om gensidighed (CPC 7213, 7223, 83103).

iv) Vej- og jernbanetransport

EU: Ret til at indrømme differentieret behandling til et land i henhold til eksisterende eller fremtidige bilaterale aftaler om international godskørsel (herunder kombineret vejtransport/jernbanetransport) og passagertransport, der indgås mellem EU eller EU's medlemsstater og et tredjeland (CPC 7111, 7112, 7121, 7122, 7123). En sådan behandling kan:

- forbeholde eller begrænse leveringen af de pågældende transporttjenesteydelser mellem de kontraherende parter eller gennem de kontraherende parters territorium til køretøjer, der er registreret i de kontraherende parter,¹ eller
- give skattefritagelse for sådanne køretøjer.

---

¹ For så vidt angår Østrig dækker den del af undtagelsen vedrørende mestbegunstigelsesbehandling med hensyn til trafikrettigheder alle lande, hvormed der findes eller i fremtiden kan overvejes bilaterale aftaler om vejtransport eller andre ordninger vedrørende vejtransport.

v) Vejtransport

I **BG**: Foranstaltninger, der træffes inden for rammerne af eksisterende eller fremtidige aftaler, og som forbeholder eller begrænser leveringen af disse typer transporttjenesteydelser samt specificerer leveringsbetingelserne, herunder transittilladelser eller fordelagtige vejafgifter, i Bulgarien eller over Bulgariens grænser (CPC 7121, 7122, 7123).

I **CZ**: Foranstaltninger, der træffes inden for rammerne af eksisterende eller fremtidige aftaler, og som forbeholder eller begrænser leveringen af transporttjenesteydelser og specificerer driftsbetingelserne, herunder transittilladelser eller fordelagtige vejafgifter for transporttjenesteydelser til, i, gennem eller fra Den Tjekkiske Republik til de berørte kontraherende parter (CPC 7121, 7122, 7123).

I **ES**: Autorisation for etablering af handelsmæssig tilstedeværelse i Spanien kan nægtes tjenesteydere, hvis hjemland ikke giver spanske tjenesteydere en effektiv markedsadgang (CPC 7123).

Eksisterende foranstaltninger:

Ley 16/1987, de 30 de julio, de Ordenación de los Transportes Terrestres.

I **HR**: Foranstaltninger, der anvendes inden for rammerne af eksisterende eller fremtidige aftaler om international vejtransport, og som forbeholder eller begrænser leveringen af transporttjenesteydelser og specificerer driftsbetingelserne, herunder transittilladelser eller fordelagtige vejafgifter for transporttjenesteydelser til, i, gennem eller fra Kroatien til de berørte parter (CPC 7121, 7122, 7123).

I **LT**: Foranstaltninger, der træffes inden for rammerne af bilaterale aftaler, og som regulerer transporttjenesteydelser og specificerer driftsbetingelser, herunder bilateral transit og andre transporttilladelser for transporttjenesteydelser til, gennem eller fra Litauen til de berørte kontraherende parter, samt vejafgifter og skatter (CPC 7121, 7122, 7123).

I **SK**: Foranstaltninger, der træffes inden for rammerne af eksisterende eller fremtidige aftaler, og som forbeholder eller begrænser leveringen af transporttjenesteydelser og specificerer driftsbetingelserne, herunder transittilladelser eller fordelagtige vejafgifter for transporttjenesteydelser til, i, gennem eller fra Den Slovakiske Republik til de berørte kontraherende parter (CPC 7121, 7122, 7123).

vi) Jernbanetransport

I **BG**, **CZ** og **SK**: For så vidt angår eksisterende eller fremtidige aftaler, som regulerer trafikrettigheder og driftsbetingelser samt leveringen af transporttjenesteydelser i Bulgarien, Den Tjekkiske Republik og Slovakiet og mellem de berørte lande. (CPC 7111, 7112).

vii) Lufttransport - Tjenesteydelser i tilknytning til lufttransport

EU: Der indrømmes differentieret behandling til et tredjeland i henhold til gældende eller fremtidige bilaterale aftaler vedrørende groundhandling.

viii) Vej- og jernbanetransport

I **EE**: Ved indrømmelse af differentieret behandling til et land i henhold til eksisterende eller fremtidige bilaterale aftaler om international vejtransport (herunder kombineret transport — vej/jernbane) bestemmelser om at forbeholde eller begrænse leveringen af transporttjenesteydelser til, i, gennem eller fra Estland til de kontraherende parter til køretøjer, der er registreret i de kontraherende parter, og at give skattefritagelse for sådanne køretøjer (del af CPC 711, del af 712, del af 721).

ix) Alle passager- og godstransporttjenesteydelser, undtagen sø- og lufttransport

I **PL**: For så vidt Japan tillader polske leverandører af passager- og godstransporttjenesteydelser at levere transporttjenesteydelser i og gennem Japans territorium, vil Polen tillade japanske leverandører af passager- og godstransporttjenesteydelser at levere transporttjenesteydelser i og gennem Polens territorium på samme betingelser.

Forbehold nr. 21 – Landbrug, fiskeri og vand

Sektor:	Landbrug, jagt og skovbrug; fiskeri, akvakultur, tjenesteydelser i tilknytning til fiskeri; indvinding, rensning og distribution af vand
Brancheklassifikation:	ISIC Rev. 3.1 011, ISIC Rev. 3.1 012, ISIC Rev. 3.1 013, ISIC Rev. 3.1 014, ISIC Rev. 3.1 015, CPC 8811, 8812, 8813 med undtagelse af rådgivning og konsulentvirksomhed, ISIC Rev. 3.1 0501, 0502, CPC 882
Forbeholdstype:	Markedsadgang National behandling Mestbegunstigelsesbehandling Forbud mod præstationskrav Øverste ledelse og bestyrelser
Afdeling:	Liberalisering af investeringer og grænseoverskridende handel med tjenesteydelser

Beskrivelse:

EU forbeholder sig retten til at indføre eller opretholde foranstaltninger for så vidt angår følgende:

a) Landbrug, jagt og skovbrug

Hvad angår liberalisering af investeringer – markedsadgang, national behandling:

I **HR**: Landbrugs- og jagtaktiviteter.

I **HU**: Landbrugsaktiviteter (ISIC Rev. 3.1 011, 3.1 012, 3.1 013, 3.1 014, 3.1 015, CPC 8811, 8812, 8813 med undtagelse af rådgivning og konsulentvirksomhed).

Eksisterende foranstaltninger:

HR: Lov om landbrugsjord (statstidende nr. 152/08, 25/09, 153/09, 21/10 39/11 og 63/11), artikel 2.

b) Fiskeri, akvakultur og tjenesteydelser i tilknytning til fiskeri (ISIC Rev. 3.1 0501, 0502, CPC 882)

Hvad angår liberalisering af investeringer – markedsadgang, national behandling, øverste ledelse og bestyrelser, forbud mod præstationskrav og grænseoverskridende handel med tjenesteydelser – markedsadgang, national behandling:

EU: Navnlig inden for rammerne af den fælles fiskeripolitik og fiskeriaftaler med tredjelande, adgang til og udnyttelse af de biologiske ressourcer og fangstpladser i farvande henhørende under EU-medlemsstaters overhøjhed eller inden for deres jurisdiktion, herunder foranstaltninger:

- i) der regulerer landing af fangster i de delkvoter, der er tildelt fartøjer fra Japan eller et tredjeland, i EU's havne,
- ii) der fastlægger en mindstestørrelse for virksomheder med henblik på at bevare fartøjer til henholdsvis ikkeindustrielt og kystnært fiskeri, eller
- iii) der indrømmer differentieret behandling til Japan eller et tredjeland i henhold til gældende eller fremtidige bilaterale aftaler vedrørende fiskeri.

En kommerciel licens, som giver ret til at fiske i en EU-medlemsstats søterritorium, kan kun indrømmes til fartøjer, der fører en EU-medlemsstats flag.

Besætningens nationalitet på et fiskerfartøj, der fører en EU-medlemsstats flag.

Etablering af havbrugsfaciliteter og landbaserede faciliteter inden for akvakultur.

FR: Statsborgere fra ikke-EU-lande kan ikke etablere sig på statens kystområder for at drive fiske-, skaldyrs- eller algefarme.

Hvad angår liberalisering af investeringer – markedsadgang, national behandling, mestbegunstigelsesbehandling og grænseoverskridende handel med tjenesteydelser – markedsadgang, national behandling:

I **BG**: Fangst af levende ressourcer i have og floder, der udføres af fartøjer i indre farvande og territorialfarvandet i Bulgarien, skal udføres fra fartøjer, der fører bulgarsk flag. Et udenlandsk skib må ikke udøve erhvervsfiskeri i den eksklusive økonomiske zone, medmindre der foreligger en aftale mellem Bulgarien og flagstaten. Under passagen gennem den eksklusive økonomiske zone må udenlandske fiskefartøjer ikke have deres fiskeredskaber i drift.

c) Vandindvinding, -rensning og -distribution

Hvad angår liberalisering af investeringer – markedsadgang, national behandling og grænseoverskridende handel med tjenesteydelser – markedsadgang, national behandling:

EU: For så vidt angår levering af tjenesteydelser i tilknytning til indvinding, rensning og distribution af vand til husholdninger, industrielle, kommercielle eller andre brugere, herunder drikkevand, og vandforvaltning.

Forbehold nr. 22 – Energirelaterede aktiviteter

Sektor:	Produktion af energi og tjenesteydelser i tilknytning hertil
Brancheklassifikation:	ISIC Rev. 3.1 10, 1110, 12, 120, 1200, 13, 14, 232, 233, 2330, 40, 401, 4010, 402, 4020, del af 4030, CPC 613, 62271, 63297, 7131, 71310, 742, 7422, del af 88, 887.
Forbeholdstype:	Markedsadgang National behandling Forbud mod præstationskrav Øverste ledelse og bestyrelser
Afdeling:	Liberalisering af investeringer og grænseoverskridende handel med tjenesteydelser

Beskrivelse:

EU forbeholder sig retten til at indføre eller opretholde foranstaltninger for så vidt angår følgende:

- a) **Energitjenesteydelser – generelt (ISIC Rev. 3.1 10, 1110, 13, 14, 232, 40, 401, 402, del af 403, 41; CPC 613, 62271, 63297, 7131, 742, 7422, 887 (med undtagelse af rådgivning og konsulentvirksomhed))**

Hvad angår liberalisering af investeringer – markedsadgang, national behandling, øverste ledelse og bestyrelser, forbud mod præstationskrav og grænseoverskridende handel med tjenesteydelser – markedsadgang, national behandling:

EU: Hvis en EU-medlemsstat tillader udenlandsk ejerskab af et transmissionssystem til elektricitet eller gas eller et system til transport via olie- og gasrørledning, vedrørende virksomheder i Japan, der kontrolleres af fysiske personer eller virksomheder i et tredjeland, som tegner sig for mere end fem procent af EU's import af olie, naturgas eller elektricitet, for at garantere energiforsyningssikkerheden i EU som helhed eller i en enkelt EU-medlemsstat. Dette forbehold finder ikke anvendelse på rådgivning og konsulentvirksomhed, der leveres som tjenesteydelser i tilknytning til energidistribution.

Dette forbehold finder ikke anvendelse på **HR, HU** og **LT (LT, kun CPC 7131)** for så vidt angår rørledningstransport af brændstoffer, eller på **LV** for så vidt angår tjenesteydelser i tilknytning til energidistribution, eller på **SI** for så vidt angår tjenesteydelser i tilknytning til gasdistribution (ISIC Rev. 3.1 401, 402, CPC 7131, 887 med undtagelse af rådgivning og konsulentvirksomhed).

I **CY**: Fremstilling af raffinerede olieprodukter, for så vidt at investoren kontrolleres af en fysisk eller juridisk person fra et ikke-EU-land, der står for mere end 5 procent af EU's import af olie eller naturgas, samt fremstilling af gas, distribution af gasformige brændstoffer gennem rørledninger for egen regning, produktion, transmission og distribution af elektricitet, rørledningstransport af brændstoffer, tjenesteydelser i tilknytning til elektricitets- og naturgasdistribution, med undtagelse af rådgivning og konsulentvirksomhed, engroshandel med elektricitet og detailhandel med motorbrændstof, elektricitet og ikke flaskeglas (ISIC Rev. 3.1 232, 4010, 4020, CPC 613, 62271, 63297, 7131 og 887 med undtagelse af rådgivning og konsulentvirksomhed).

I **FI**: Transmissions- og distributionsnet og -systemer for energi samt damp og varmt vand.

I **FI**: Kvantitative begrænsninger i form af monopoler eller eksklusive rettigheder for import af naturgas og for produktion og distribution af damp og varmt vand. I øjeblikket findes der naturlige monopoler og eksklusive rettigheder (ISIC Rev. 3.1 40, CPC 7131, 887 med undtagelse af rådgivning og konsulentvirksomhed).

FR: Transmissionssystemer til elektricitet og gas samt transport via olie- og gasrørledning (CPC 7131).

Hvad angår liberalisering af investeringer – markedsadgang, national behandling, øverste ledelse og bestyrelser og grænseoverskridende handel med tjenesteydelser – markedsadgang, national behandling:

I **BE**: Energidistribution og tjenesteydelser i tilknytning til energidistribution (CPC 887 med undtagelse af konsulentvirksomhed).

Hvad angår liberalisering af investeringer – markedsadgang, national behandling og grænseoverskridende handel med tjenesteydelser – markedsadgang, national behandling:

I **BE**: For så vidt angår energitransmission, vedrørende juridiske enheders form og behandlingen af offentlige eller private aktører, som BE har indrømmet eksklusive rettigheder. Der er krav om etablering i EU (ISIC Rev. 3.1 4010, CPC 71310).

I **BG**: For så vidt angår tjenesteydelser i tilknytning til energidistribution (del af CPC 88).

I **PT**: For så vidt angår produktion, transmission og distribution af elektricitet, produktion af gas, rørledningstransport af brændstoffer, engroshandel med elektricitet, detailhandel med elektricitet og gas (ikke flaskeglas) og tjenesteydelser i tilknytning til elektricitets- og naturgasdistribution. Koncessioner for el- og gassektoren tildeles kun aktieselskaber med hovedkvarter og faktisk ledelse i PT (ISIC Rev. 3.1 232, 4010, 4020, CPC 7131, 7422, 887 med undtagelse af rådgivning og konsulentvirksomhed).

I **SK**: Der kræves en tilladelse til produktion, transmission og distribution af elektricitet, fremstilling af gas og distribution af gasformige brændstoffer, produktion og distribution af damp og varmt vand, rørledningstransport af brændstoffer, engros- og detailsalg af elektricitet, damp og varmt vand samt tjenesteydelser i tilknytning til energidistribution, herunder tjenesteydelser på området for energieffektivitet, energibesparelser og energisyn. En økonomisk behovsprøve anvendes, og ansøgningen kan kun afvises, hvis markedet er mættet. For alle disse aktiviteter kan der kun gives tilladelse til en fysisk person med fast bopæl i en EU- eller EØS-medlemsstat eller en juridisk person, der er etableret i EU eller EØS (ISIC Rev. 3.1 4010, 4020, 4030, CPC 7131).

Hvad angår liberalisering af investeringer – markedsadgang, national behandling:

I **BE**: Med undtagelse af udvinding af metalholdige malme og anden råstofindvinding kan udenlandske virksomheder, der kontrolleres af fysiske personer eller virksomheder i et tredjeland, som tegner sig for mere end 5 procent af EU's olie-, naturgas- eller elektricitetsimport, være udelukket fra at opnå kontrol over aktiviteten. Krav om registrering som juridisk person (ingen filialer) (ISIC Rev. 3.1 10, 1110, 13, 14, 232, del af 4010, del af 4020, del af 4030).

Eksisterende foranstaltninger:

EU: Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/72/EF af 13. juli 2009 om fælles regler for det indre marked for elektricitet og om ophævelse af direktiv 2003/54/EF.

Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/73/EF af 13. juli 2009 om fælles regler for det indre marked for naturgas og om ophævelse af direktiv 2003/55/EF.

BG: Energiloven.

CY: Lovene om regulering af elektricitetsmarkedet fra 2003, lov 122(I)/2003 som ændret ved lov 239(I)/2004, 143(I)/2005, 173(I)/2006, 92(I)/2008, 211(I)/2012, 206(I)/2015 og 18(I)/2017.

Lovene om regulering af gasmarkedet fra 2004-2007.

Loven om olieprodukter (rørledninger), kapitel 273 i Republikken Cyperns forfatning.

Loven om olieprodukter (L.64(I)/1975).

Lovene om olieprodukt- og brændstofs-specifikationer fra 2003-2009.

FI: Maakaasumarkkinalaki (lov om markedet for naturgas) (508/2000).

Sähkömarkkinalaki (lov om elektricitetsmarkedet) (386/1995).

FR: Energiloven (L111-5, L111-53).

PT: Lovdekret 230/2012 og lovdekret 231/2012, 26. oktober — naturgas.

Lovdekret 215-A/2012 og lovdekret 215-B/2012, 8. oktober — elektricitet.

Lovdekret 31/2006, 15. februar — råolie/olieprodukter.

SK: Lov 51/1988 om minedrift, sprængstoffer og statens minedriftadministration.

Lov 569/2007 om geologiske aktiviteter, artikel 5.

Lov 251/2012 om energi, artikel 6 og 7.

Lov 657/2004 om termisk energi, artikel 5.

b) Elektricitet (ISIC Rev. 3.1 40, 401; CPC 62271, 887 (med undtagelse af rådgivning og konsulentvirksomhed))

Hvad angår liberalisering af investeringer – markedsadgang, national behandling, øverste ledelse og bestyrelser, forbud mod præstationskrav og grænseoverskridende handel med tjenesteydelser – markedsadgang, national behandling:

I **FI**: Import af elektricitet. For så vidt angår grænseoverskridende handel, engroshandel og detailhandel med elektricitet.

I **FR**: Kun virksomheder, hvor 100 procent af kapitalen indehaves af den franske stat, af en anden offentlig organisation eller af Electricité de France (EDF), kan eje og drive transmissions- eller distributionssystemer til elektricitet.

Hvad angår liberalisering af investeringer – markedsadgang, national behandling og grænseoverskridende handel med tjenesteydelser – markedsadgang, national behandling:

I **BG**: For så vidt angår produktion af elektricitet og varme.

I **PT**: Elektricitetstransmission og -distribution sker på grundlag af eksklusive koncessionskontrakter om offentlige tjenesteydelser.

Hvad angår liberalisering af investeringer – markedsadgang, national behandling:

I **BE**: En individuel godkendelse til produktion af elektricitet med en kapacitet på 25 MW kræver etablering i EU eller i en anden stat, som har en ordning svarende til den, der er omhandlet i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 96/92/EF af 19. december 1996 om fælles regler for det indre marked for elektricitet, og hvor virksomheden har en reel og vedvarende forbindelse med landets økonomi.

Offshore-produktion af elektricitet inden for Belgiens offshoreterritorium er underlagt koncession og en forpligtelse til at indgå i et joint venture med en virksomhed fra en EU-medlemsstat eller en udenlandsk virksomhed fra et land, som har en ordning svarende til den, der er omhandlet i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2003/54/EF af 26. juni 2003 om fælles regler for det indre marked for elektricitet og om ophævelse af direktiv 96/92/EF, navnlig med hensyn til betingelser vedrørende godkendelse og udvælgelse. Desuden skal virksomheden have sit hovedkontor i en EU-medlemsstat eller et land, der opfylder ovennævnte kriterier, hvor den har en reel og vedvarende forbindelse med landets økonomi.

Etablering af elektriske ledninger, som forbinder offshoreproduktionen med Elia-transmissionsnettet, kræver tilladelse, og virksomheden skal opfylde de tidligere omhandlede betingelser med undtagelse af kravene om et joint venture.

Hvad angår grænseoverskridende handel med tjenesteydelser – national behandling:

I **BE**: En tilladelse er nødvendig for levering af elektricitet via en mellemmand, der har kunder etableret i BE, som er tilsluttet det nationale net eller en direkte linje, hvis nominelle spænding er højere end 70 000 volt. Denne tilladelse kan kun gives til en fysisk eller juridisk person, der er etableret i EØS.

Hvad angår liberalisering af investeringer – markedsadgang:

I **FR**: For så vidt angår produktion af elektricitet.

Eksisterende foranstaltninger:

BE: Arrêté Royal du 11 octobre 2000 fixant les critères et la procédure d'octroi des autorisations individuelles préalables à la construction de lignes directes.

Arrêté Royal du 20 décembre 2000 relatif aux conditions et à la procédure d'octroi des concessions domaniales pour la construction et l'exploitation d'installations de production d'électricité à partir de l'eau, des courants ou des vents, dans les espaces marins sur lesquels la Belgique peut exercer sa juridiction conformément au droit international de la mer.

Arrêté Royal du 12 mars 2002 relatif aux modalités de pose de câbles d'énergie électrique qui pénètrent dans la mer territoriale ou dans le territoire national ou qui sont installés ou utilisés dans le cadre de l'exploration du plateau continental, de l'exploitation des ressources minérales et autres ressources non vivantes ou de l'exploitation d'îles artificielles, d'installations ou d'ouvrages relevant de la juridiction belge.

FI: Maakaasumarkkinalaki (lov om markedet for naturgas) (508/2000).

Sähkömarkkinalaki (lov om elektricitetsmarkedet) (588/2013) FR: Energiloven (L111-5, L111-53).

PT: Lovdekret 215-A/2012.

Lovdekret 215-B/2012, 8. oktober – elektricitet.

- c) **Brændstoffer, gas, råolie og olieprodukter (ISIC Rev. 3.1 232, 40, 402; CPC 613, 62271, 63297, 7131, 71310, 742, 7422, del af 88, 887 (med undtagelse af rådgivning og konsulentvirksomhed))**

Hvad angår liberalisering af investeringer – markedsadgang, national behandling, øverste ledelse og bestyrelser, forbud mod præstationskrav og grænseoverskridende handel med tjenesteydelser – markedsadgang, national behandling:

I FI: Ret til at forhindre udenlandske personer eller virksomheders kontrol eller ejerskab af terminaler til flydende naturgas (LNG) (herunder de dele af LNG-terminaler, der benyttes til oplagring og forgasning af LNG) af hensyn til energisikkerheden.

I **FR**: Kun virksomheder, hvor 100 procent af kapitalen indehaves af den franske stat, af en anden offentlig organisation eller af ENGIE, kan eje og drive transmissions- eller distributionssystemer til gas af hensyn til den nationale energisikkerhed.

Hvad angår liberalisering af investeringer – markedsadgang, national behandling og grænseoverskridende handel med tjenesteydelser – markedsadgang, national behandling:

I **BE**: For så vidt angår styrtgodslagring af gas, vedrørende juridiske enheders form og behandlingen af offentlige eller private aktører, som Belgien har indrømmet eksklusive rettigheder. Der kræves etablering inden for EU for styrtgodslagring af gas (del af CPC 742).

I **BG**: For så vidt angår rørledningstransport, opbevaring og oplagring af olieprodukter og naturgas, herunder transitoverførsel (CPC 71310, del af CPC 742).

I **PT**: For så vidt angår grænseoverskridende levering af lager- og pakhusvirksomhed for brændstoffer, der transporteres ad rørledning (naturgas). Koncessioner vedrørende transmission, distribution og underjordisk oplagring af naturgas samt LNG-terminaler til modtagelse, oplagring og forgasning tildeles desuden på grundlag af koncessionskontrakter efter offentlige udbud (CPC 7131, CPC 7422).

Hvad angår grænseoverskridende handel med tjenesteydelser – markedsadgang, national behandling:

I **BE**: Rørledningstransport af naturgas og andre brændstoffer er genstand for et krav om tilladelse. En tilladelse kan kun gives til en fysisk eller juridisk person, der er etableret i en EU-medlemsstat (i overensstemmelse med artikel 3 i AR af 14. maj 2002).

Hvis en virksomhed anmoder om tilladelse, skal:

- i) virksomheden være etableret i henhold til belgisk lovgivning, lovgivningen i en anden EU-medlemsstat eller lovgivningen i et tredjeland, der har forpligtet sig til at opretholde en administrativ ramme svarende til de fælles krav, der er omhandlet i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 98/30/EF af 22. juni 1998 om fælles regler for det indre marked for naturgas, og

- ii) virksomheden have sit forvaltningsmæssige hjemsted, sit hovedforretningssted eller sit hovedkontor i en EU-medlemsstat eller et tredjeland, der har forpligtet sig til at opretholde en administrativ ramme svarende til de fælles krav, der er omhandlet i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 98/30/EF af 22. juni 1998 om fælles regler for det indre marked for naturgas, forudsat at den virksomhed, der udøves på hovedforretningsstedet eller hovedkontoret, udgør en reel og vedvarende forbindelse med økonomien i det pågældende land (CPC 7131).

I **BE**: Generelt er levering af naturgas til kunder (kunder er både distributionsvirksomheder og forbrugere, hvis samlede kombinerede forbrug af gas hidrørende fra alle forsyningspunkter er på mindst en million kubikmeter pr. år), der er etableret i Belgien, genstand for et krav om individuel godkendelse udstedt af ministeren, medmindre leverandøren er en distributionsvirksomhed, som benytter sit eget distributionsnet. En sådan godkendelse kan kun gives til en fysisk eller juridisk person, der er etableret i en EU-medlemsstat.

I **CY**: For så vidt angår grænseoverskridende levering af lager- og pakhusvirksomhed for brændstoffer, der transporteres ad rørledning, og detailhandel med brændselsolier og flaskegas undtagen pr. postordre (CPC 613, CPC 62271, CPC 63297, CPC 7131, CPC 742).

Hvad angår liberalisering af investeringer – markedsadgang og grænseoverskridende handel med tjenesteydelser – markedsadgang:

I **HU**: Levering af tjenesteydelser i tilknytning til rørledningstransport kræver etablering. Tjenesteydelser kan leveres på grundlag af en koncessionskontrakt udstedt af de statslige eller lokale myndigheder. Leveringen af disse tjenesteydelser er reguleret ved den ungarske koncessionslovgivning (CPC 7131).

Hvad angår grænseoverskridende handel med tjenesteydelser – markedsadgang:

I **LT**: For så vidt angår rørledningstransport af brændstoffer og hjælpetjenesteydelser for rørledningstransport af andre varer end brændstoffer.

Eksisterende foranstaltninger:

BE: Arrêté Royal du 14 mai 2002 relatif à l'autorisation de transport de produits gazeux et autres par canalisations.

Loi du 12 avril 1965 relative au transport de produits gazeux et autres par canalisations (artikel 8.2).

BG: Energiloven.

CY: Loven om regulering af elektricitetsmarkedet fra 2003, lov 122(I)/2003 som ændret ved lov 239(I)/2004, 143(I)/2005, 173(I)/2006, 92(I)/2008, 211(I)/2012, 206(I)/2015 og 18(I)/2017.

Lovene om regulering af gasmarkedet fra 2004-2007.

Loven om olieprodukter (rørledninger), kapitel 273 i Republikken Cyperns forfatning.

Loven om olieprodukter (L.64(I)/1975).

Lovene om olieprodukt- og brændstofs-specifikationer fra 2003-2009.

FI: Maakaasumarkkinalaki (lov om markedet for naturgas) (508/2000).

FR: Energiloven (L111-5, L111-53).

HU: Lov XVI fra 1991 om koncessioner.

LT: Lov om naturgas for Republikken Litauen af 10. oktober 2000, nr. VIII-1973.

PT: Lovdekret 230/2012 og lovdekret 231/2012, 26. oktober — naturgas.

Lovdekret 215-A/2012 og lovdekret 215-B/2012, 8. oktober — elektricitet.

Lovdekret 31/2006, 15. februar — råolie/olieprodukter.

d) Kerneenergi (ISIC Rev. 3.1 12, 3.1 23, 120, 1200, 233, 2330, 40, del af 4010, CPC 887))

Hvad angår liberalisering af investeringer – markedsadgang, national behandling, øverste ledelse og bestyrelser og grænseoverskridende handel med tjenesteydelser – markedsadgang, national behandling:

I **DE**: For så vidt angår produktion, oparbejdning eller transport af nukleart materiale samt produktion og distribution af kerneenergi.

Hvad angår liberalisering af investeringer – markedsadgang, national behandling og grænseoverskridende handel med tjenesteydelser – markedsadgang, national behandling:

I **AT** og **FI**: For så vidt angår produktion, oparbejdning eller transport af nukleart materiale samt produktion og distribution af kerneenergi.

I **BE**: For så vidt angår produktion, oparbejdning eller transport af nukleart materiale samt produktion og distribution af kerneenergi.

Hvad angår liberalisering af investeringer – markedsadgang, national behandling, øverste ledelse og bestyrelser, forbud mod præstationskrav:

I **HU** og **SE**: For så vidt angår oparbejdning af nukleart brændsel og kerneenergiproduktion.

Hvad angår liberalisering af investeringer – markedsadgang, national behandling, øverste ledelse og bestyrelser:

I **BG**: For så vidt angår bearbejdning af fissions- og fusionsmaterialer eller materialer, af hvilke disse udvindes, samt handel hermed, vedligeholdelse og reparation af udstyr og systemer i kernekraftanlæg, transport af dette materiale og skrot og affald fra bearbejdning, brug af ioniserende stråling og alle andre tjenesteydelser i forbindelse med udnyttelse af kerneenergi til fredelige formål (herunder ingeniør- og konsulent-tjenesteydelser og tjenesteydelser i forbindelse med software osv.).

Hvad angår liberalisering af investeringer – markedsadgang, national behandling:

I **FR**: Disse aktiviteter skal være i overensstemmelse med forpligtelserne i samarbejdsaftalen mellem Euratom og Japan.

Eksisterende foranstaltninger:

AT: Bundesverfassungsgesetz für ein atomfreies Österreich (forfatningsloven om et atomfrit Østrig) BGBl. I Nr. 149/1999.

BG: Lov om sikker anvendelse af kerneenergi.

FI: Ydinenergialaki (lov om kerneenergi) (990/1987).

HU: Lov CXVI af 1996 om kerneenergi.

Regeringsdekret nr. 72/2000 om kerneenergi.

SE: Den svenske miljølov (1998:808).

Lov om aktiviteter inden for nuklear teknologi (1984:3).

Forbehold nr. 23 – Andre tjenesteydelser, i.a.n.

Sektor: Andre tjenesteydelser, i.a.n.

Brancheklassifikation: CPC 9703, del af CPC 612, del af CPC 621, del af CPC 625, del af 85990

Forbeholdstype: Markedsadgang

National behandling

Mestbegunstigelsesbehandling

Forbud mod præstationskrav

Øverste ledelse og bestyrelser

Afdeling: Liberalisering af investeringer og grænseoverskridende handel med tjenesteydelser

Beskrivelse:

EU forbeholder sig retten til at indføre eller opretholde foranstaltninger for så vidt angår følgende:

a) Tjenesteydelser i forbindelse med begravelser, ligbrænding og bedemandsvirksomhed (CPC 9703)

Hvad angår liberalisering af investeringer – markedsadgang:

I **FI**: Ligbrændingstjenester og drift/vedligeholdelse af kirkegårde og gravpladser kan kun udføres af staten, kommunerne, sogne, trossamfund eller non-profit-fonde eller -foreninger.

I **PT**: Der er krav om handelsmæssig tilstedeværelse for at levere tjenesteydelser i forbindelse med begravelser og bedemandsvirksomhed. Der kræves EØS-statsborgerskab for at blive teknisk leder for enheder, der leverer tjenesteydelser i forbindelse med begravelser og bedemandsvirksomhed.

I **SE**: Den svenske kirke og de lokale myndigheder har monopol på levering af tjenesteydelser i forbindelse med begravelser og ligbrænding.

Hvad angår liberalisering af investeringer – markedsadgang, national behandling, øverste ledelse og bestyrelser og grænseoverskridende handel med tjenesteydelser – markedsadgang, national behandling:

I **DE**: Kun juridiske personer, der er etableret i henhold til offentlig ret kan drive en kirkegård. Oprettelse og drift af kirkegårde og tjenesteydelser i forbindelse med begravelsesvæsen leveres som offentlige tjenesteydelser.

I **SI**: Tjenesteydelser i forbindelse med begravelser, ligbrænding og bedemandsvirksomhed.

Eksisterende foranstaltninger:

FI: Hautaustoimilaki (lov om begravelsesvirksomhed) (457/2003).

PT: Lovdekret nr. 10/2015 af 16. januar.

SE: Begravningslag (1990:1144).

b) Andre forretningsrelaterede tjenesteydelser

Hvad angår grænseoverskridende handel med tjenesteydelser – markedsadgang, national behandling:

I **CZ**: Auktionsvirksomhed er i Den Tjekkiske Republik underlagt krav om licens. For at opnå en licens (til at udbyde frivillige offentlige auktioner) skal en virksomhed være registreret i Den Tjekkiske Republik, og en fysisk person er forpligtet til at indhente en opholdstilladelse, og virksomheden eller den fysiske person skal være registreret i handelsregistret i Den Tjekkiske Republik (del af CPC 612, del af CPC 621, del af CPC 625, del af 85990).

Eksisterende foranstaltninger:

CZ: Lov nr. 455/1991 sml., lov om næringsbrev.

Lov nr. 26/2000 sml. om offentlige auktioner.

Hvad angår grænseoverskridende handel med tjenesteydelser – markedsadgang, national behandling:

I **LT**: Den statslige virksomhed "Infostruktura" har eneret til at levere følgende tjenesteydelser: dataoverførsel gennem sikre statslige datatransmissionsnet, tildeling af internetadresser, som slutter med "gov.lt", og certificering af elektroniske kasseapparater.

Eksisterende foranstaltninger:

LT: Regeringens resolution af 28. maj 2002 nr. 756 om godkendelse af standardproceduren for fastsættelse af priser og takster for varer og tjenesteydelser med monopolistisk karakter ydet af statsejede virksomheder og offentlige institutioner, der er etableret af ministerier, statslige institutioner og amtmænd og tildelt disse.

Hvad angår grænseoverskridende handel med tjenesteydelser – markedsadgang:

I **FI:** Krav om etablering i Finland eller andre steder i EØS for at udbyde elektroniske identifikationstjenesteydelser.

Eksisterende foranstaltninger:

FI: Laki vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista 617/2009 (lov om stærk elektronisk identifikation og elektroniske signaturer 617/2009).

c) Nye tjenesteydelser

Hvad angår liberalisering af investeringer – markedsadgang, national behandling, øverste ledelse og bestyrelser, forbud mod præstationskrav og grænseoverskridende handel med tjenesteydelser – markedsadgang, national behandling:

EU: For så vidt angår levering af andre nye tjenesteydelser end dem, der er klassificeret i De Forenede Nationers centrale produktklassifikation (CPC), 1991.

Japans liste

Indledende noter

1. Denne liste indeholder i henhold til artikel 8.12, 8.18 og 8.24 de forbehold, som Japan har taget med hensyn til specifikke sektorer, delsektorer eller aktiviteter, for hvilke Japan kan opretholde eksisterende eller indføre nye eller mere restriktive foranstaltninger, der ikke er i overensstemmelse med de forpligtelser, som indføres ved:
  - a) artikel 8.7 eller 8.15
  - b) artikel 8.8 eller 8.16
  - c) artikel 8.9 eller 8.17
  - d) artikel 8.10 eller
  - e) artikel 8.11.

2. Hvert forbehold omfatter følgende elementer:
- a) ved "sektor" forstås den overordnede sektor, hvori forbeholdet er taget
  - b) ved "delsektor" forstås den specifikke sektor, hvori forbeholdet er taget
  - c) "brancheklassifikation" henviser i givet fald, og kun af hensyn til gennemsigtigheden, til den aktivitet, der er omfattet af forbeholdet i henhold til nationale eller internationale brancheklassifikationskoder
  - d) "de pågældende forpligtelser" præciserer de forpligtelser, der er omhandlet i afsnit 1, og for hvilke forbeholdet er taget
  - e) "beskrivelse" angiver omfanget af de sektorer, delsektorer eller aktiviteter, der er omfattet af forbeholdet, og
  - f) "Eksisterende foranstaltninger" angiver af hensyn til gennemsigtigheden eksisterende foranstaltninger, der gælder for de sektorer, delsektorer eller aktiviteter, der er omfattet af forbeholdet.

3. I forbindelse med fortolkning af et forbehold skal der tages højde for alle elementer i forbeholdet. Elementet "beskrivelse" går forud for alle andre elementer.
4. Hvad angår finansielle tjenesteydelser gælder følgende:
  - a) Der er intet til hinder for, at Japan af forsigtighedshensyn inden for rammerne af artikel 8.65 træffer foranstaltninger som f.eks. ikke-diskriminatoriske begrænsninger vedrørende de juridiske former for handelsmæssig tilstedeværelse; af samme grunde er der intet til hinder for, at Japan benytter sig af ikke-diskriminatoriske begrænsninger for adgang til markedet for nye finansielle tjenesteydelser, der skal være i overensstemmelse med forskriftsmæssige rammer med henblik på at nå disse forsigtighedsmålsætninger; børsmæglervirksomheder har i den forbindelse tilladelse til at handle med værdipapirer som defineret i de relevante japanske love, og banker har ikke tilladelse til at handle med sådanne værdipapirer, medmindre disse love tillader det.
  - b) Tjenesteydelser, der leveres på Den Europæiske Unions territorium til en forbruger af tjenesteydelsen i Japan uden aktiv markedsføring fra tjenesteyderens side, betragtes som tjenesteydelser, der leveres i overensstemmelse med artikel 8.2, litra d), nr. ii).

5. Hvad angår søtransporttjenesteydelser, er foranstaltninger, der vedrører cabotage inden for søtransporttjenesteydelser, ikke opført på denne liste, da de ikke er omfattet af anvendelsesområdet for kapitel 8, afdeling B, i henhold til artikel 8.6, stk. 2, litra a), og kapitel 8, afdeling C, i henhold til artikel 8.14, stk. 2, litra a).
6. Japans love og forskrifter med hensyn til frekvensressourcer, der berører forpligtelser i henhold til artikel 8.7 og 8.15, er ikke medtaget på Japans liste, idet der tages hensyn til bilag 6 til retningslinjerne for opregningen af specifikke forpligtelser (WTO-dokument S/L/92 af 28. marts 2001).
7. I forbindelse med Japans liste i dette bilag forstås der ved "JSIC" Japans standardindustriklassifikation som fastsat af ministeriet for indre anliggender og kommunikation og revideret den 30. oktober 2013.

1 Sektor: Alle sektorer

Delsektor:

Brancheklassifikation:

De pågældende
forpligtelser:

Markedsadgang (artikel 8.7)

National behandling (artikel 8.8)

Øverste ledelse og bestyrelser (artikel 8.10)

Beskrivelse:

Liberalisering af investeringer

1. Når Japan overdrager eller afhænder sine kapitalandele eller aktiver i et statsforetagende eller en statslig enhed, forbeholder Japan sig retten til at:
  - a) forbyde eller pålægge begrænsninger for ejerskabet af disse andele eller aktiver for iværksættere i Den Europæiske Union eller for deres investeringer

- b) pålægge begrænsninger for muligheden for iværksættere i EU som ejere af disse andele eller aktiver at kontrollere et foretagende eller for deres investeringer eller
  - c) indføre eller opretholde foranstaltninger vedrørende direktørers, lederes eller bestyrelsesmedlemmers nationalitet i et foretagende.
2. Uanset afsnit 1 indfører centralregeringen i Japan ingen forbud, begrænsninger eller foranstaltninger som omhandlet i afsnit 1 ved nye love eller forskrifter efter den første overdragelse af andele eller aktiver som omhandlet i afsnit 1 fra centralregeringen i Japan til en iværksætter i EU eller dennes investeringer¹.

Eksisterende
foranstaltninger:

---

¹ Det skal præciseres, at centralregeringen i Japan kan opretholde sådanne forbud, begrænsninger eller foranstaltninger, der indføres eller opretholdes ved den første overdragelse.

2 Sektor: Alle sektorer

Delsektor:

Brancheklassifikation:

De pågældende
forpligtelser: Markedsadgang (artikel 8.7 og 8.15)
National behandling (artikel 8.8 og 8.16)
Øverste ledelse og bestyrelser (artikel 8.10)

Beskrivelse: Liberalisering af investeringer og grænseoverskridende handel med tjenesteydelser

Japan forbeholder sig retten til at indføre eller opretholde foranstaltninger vedrørende investeringer i eller levering af telegraftjenesteydelser, tjenesteydelser i tilknytning til spil og væddemål, fremstilling af tobaksprodukter, Bank of Japans fremstilling af pengesedler, fremstilling og salg af mønter samt posttjenesteydelser i Japan¹.

---

¹ I forbindelse med dette forbehold forstås ved "posttjenesteydelser" udbringning af andre personers korrespondance (tanin-no-shinsho-no-sotatsu) som specificeret i artikel 4, stk. 2, i postloven (lov nr. 165 af 1947) og tjenesteydelser i forbindelse med udbringning af korrespondance (shinshobin-no-ekimu) som omhandlet i loven om private aktørers udbringning af korrespondance (lov nr. 99 af 2002), men som ikke omfatter særlige tjenesteydelser i forbindelse med udbringning af korrespondance (tokutei-shinshobin-ekimu) som omhandlet i sidstnævnte lov. Tjenesteydelser, der ikke indgår i denne definition, omfatter levering af pakker, kolli, varer, direct mail og tidsskrifter.

Eksisterende
foranstaltninger:

Lov om telekommunikationsvirksomhed (lov nr. 86 af 1984)

Supplerende bestemmelser, artikel 5

Postloven (lov nr. 165 af 1947), artikel 2

Lov om private aktørers udbringning af korrespondance (lov nr. 99 af 2002)

Lov om hestevæddeløb (lov nr. 158 af 1948), artikel 1

Lov om motorbådsvæddeløb (lov nr. 242 af 1951), artikel 2

Lov om cykelvæddeløb (lov nr. 209 af 1948), artikel 1

Lov om bilvæddeløb (lov nr. 208 af 1950), artikel 3

Lotterilov (lov nr. 144 af 1948), artikel 4

Lov om Bank of Japan (lov nr. 89 af 1997), artikel 46 og 49

Lov om valutaenhed og møntudstedelse (lov nr. 42 af 1987), artikel 4 og 10

Lov om lotteri til fremme af sport (lov nr. 63 af 1998), artikel 3

3 Sektor: Alle sektorer (ikkeanerkendte eller teknisk umulige tjenester)

Delsektor:

Brancheklassifikation:

De pågældende forpligtelser:

Markedsadgang (artikel 8.7 og 8.15)

National behandling (artikel 8.8 og 8.16)

Mestbegunstigelsesbehandling (artikel 8.9 og 8.17)

Beskrivelse:

Liberalisering af investeringer og grænseoverskridende handel med tjenesteydelser

1. Japan forbeholder sig retten til at indføre eller opretholde foranstaltninger vedrørende andre tjenesteydelser end dem, der er anerkendt eller burde have været anerkendt af Japans regering på grund af omstændighederne på tidspunktet for denne aftales ikrafttræden.
2. Tjenesteydelser, der faktisk og udtrykkeligt er klassificeret i JSIC eller CPC på tidspunktet for denne aftales ikrafttræden, burde have været anerkendt af Japans regering på dette tidspunkt.
3. Japan forbeholder sig retten til at indføre eller opretholde foranstaltninger vedrørende levering af tjenesteydelser ved enhver leveringsmåde, inden for rammerne af hvilken disse tjenesteydelser ikke var teknisk mulige på tidspunktet for denne aftales ikrafttræden.

Eksisterende foranstaltninger:

4	Sektor:	Luft- og rumfartsindustri
	Delsektor:	Rumindustri
	Brancheklassifikation:	
	De pågældende forpligtelser:	Markedsadgang (artikel 8.7 og 8.15) National behandling (artikel 8.8 og 8.16) Øverste ledelse og bestyrelser (artikel 8.10) Forbud mod præstationskrav (artikel 8.11)
	Beskrivelse:	<u>Liberalisering af investeringer og grænseoverskridende handel med tjenesteydelser</u> 1. Japan forbeholder sig retten til at indføre eller opretholde foranstaltninger vedrørende investeringer inden for rumindustrien.

2. Japan forbeholder sig retten til at indføre eller opretholde foranstaltninger vedrørende levering af tjenesteydelser inden for rumindustrien, herunder:
  - a) tjenesteydelser, der er baseret på kontrakter om fremme af teknologi ved import af teknologi med henblik på udvikling, produktion eller anvendelse
  - b) produktionsvirksomhed på gebyr- eller kontraktbasis
  - c) reparations- og vedligeholdelsestjenesteydelser og
  - d) rumtransporttjenesteydelser.

Eksisterende
foranstaltninger:

Lov om valuta og udenrigshandel (lov nr. 228 af 1949), artikel 27 og 30

5	Sektor:	Våben- og sprængstofindustrien
	Delsektor:	Våbenindustrien Fremstilling af sprængstoffer
	Brancheklassifikation:	
	De pågældende forpligtelser:	Markedsadgang (artikel 8.7 og 8.15) National behandling (artikel 8.8 og 8.16) Øverste ledelse og bestyrelser (artikel 8.10) Forbud mod præstationskrav (artikel 8.11)
	Beskrivelse:	<u>Liberalisering af investeringer og grænseoverskridende handel med tjenesteydelser</u> 1. Japan forbeholder sig retten til at indføre eller opretholde foranstaltninger vedrørende investeringer inden for våbenindustrien og sprængstofproduktionsindustrien.

2. Japan forbeholder sig retten til at indføre eller opretholde foranstaltninger vedrørende levering af tjenesteydelser inden for våbenindustrien og sprængstofproduktionsindustrien, herunder:
  - a) tjenesteydelser, der er baseret på kontrakter om fremme af teknologi ved import af teknologi med henblik på udvikling, produktion eller anvendelse
  - b) produktionsvirksomhed på gebyr- eller kontraktbasis og
  - c) reparations- og vedligeholdelsestjenesteydelser.

Eksisterende
foranstaltninger:

Lovbekendtgørelse om fremstillingsvirksomhed (lov nr. 145 af 1953), artikel 5

Lov om valuta og udenrigshandel (lov nr. 228 af 1949), artikel 27 og 30

Kabinetsbekendtgørelse om direkte udenlandske investeringer (kabinetsbekendtgørelse nr. 261 af 1980), artikel 3 og 5

6	Sektor:	Information og kommunikation
	Delsektor:	Radio- og TV-industrien
	Brancheklassifikation:	JSIC 380 Virksomheder, der udøver administrativ virksomhed eller dertil knyttede økonomiske aktiviteter JSIC 381 Offentlig radio- og TV-virksomhed, undtagen kabeludsendelse JSIC 382 Privat radio- og TV-virksomhed, undtagen kabeludsendelse JSIC 383 Kabeludsendelse
	De pågældende forpligtelser:	Markedsadgang (artikel 8.7 og 8.15) National behandling (artikel 8.8 og 8.16) Øverste ledelse og bestyrelser (artikel 8.10) Forbud mod præstationskrav (artikel 8.11)

Beskrivelse: Liberalisering af investeringer og grænseoverskridende handel med tjenesteydelser

1. Japan forbeholder sig retten til at indføre eller opretholde foranstaltninger vedrørende investeringer eller levering af tjenesteydelser inden for radio- og TV-industrien.
2. I forbindelse med dette forbehold forstås ved "radio og tv" overførsel af telekommunikation med henblik på offentlighedens direkte modtagelse (artikel 2, stk. 1, i udsendelsesloven), som ikke omfatter on demand-tjenesteydelser, herunder tjenesteydelser, der leveres over internettet.

Eksisterende foranstaltninger:

Lov om valuta og udenrigshandel (lov nr. 228 af 1949), artikel 27

Kabinetsbekendtgørelse om direkte udenlandske investeringer (kabinetsbekendtgørelse nr. 261 af 1980), artikel 3

Radioloven (lov nr. 131 af 1950), kapitel 2

Udsendelsesloven (lov nr. 132 af 1950), kapitel 2 og 5-8

7	Sektor:	Undervisning og læringsstøtte
	Delsektor:	Primær- og sekundærundervisning
	Brancheklassifikation:	JSIC 811 Børnehaver JSIC 812 Grundskoler JSIC 813 Lavere sekundærskoler JSIC 814 Højere sekundærskoler, sekundærskoler JSIC 815 Skoler for børn med særlige behov JSIC 819 Integrerede centre for dagtilbud til børn indtil skolestart
	De pågældende forpligtelser:	Markedsadgang (artikel 8.7 og 8.15) National behandling (artikel 8.8 og 8.16)

Beskrivelse:	<u>Liberalisering af investeringer og grænseoverskridende handel med tjenesteydelser</u> Japan forbeholder sig retten til at indføre eller opretholde foranstaltninger vedrørende investeringer inden for eller levering af primær- og sekundærundervisning.
Eksisterende foranstaltninger:	Grundlæggende lov om uddannelse (lov nr.120 af 2006), artikel 6 Lov om skoleuddannelse (lov nr. 26 af 1947), artikel 2 Lov om privatskoler (lov nr. 270 af 1949), artikel 3 Lov om fremme af omfattende tjenesteydelser vedrørende uddannelse, børnepasning osv. for børn i førskolealderen (lov nr.77 af 2006)

8 Sektor: Energi

Delsektor: Elektricitetsforsyningssektoren
Gasforsyningssektoren
Kerneenergiindustrien

Brancheklassifikation¹:

JSIC 0519*1	Diverse former for metaludvinding
JSIC 2391	Nukleart brændsel
JSIC 281*2	Elektroniske anordninger
JSIC 282*2	Elektroniske komponenter
JSIC 289*2	Diverse elektroniske komponenter og anordninger samt elektroniske kredsløb
JSIC 291*2	Elproduktions-, transmissions- og distributionsapparater
JSIC 292*2	Elektriske apparater til erhvervsbrug

---

¹ En asterisk (*1) efter JSIC-nummeret angiver, at de aktiviteter, der er omfattet af forbeholdet under et sådant nummer, er begrænset til nukleart materiale. En asterisk (*2) efter JSIC-numrene angiver, at de aktiviteter, der er omfattet af forbeholdet under sådanne numre, er begrænset til aktiviteter i tilknytning til kerneenergiindustrien.

JSIC 2952*2	Primærbatterier (tørre og våde)
JSIC 296*2	Elektronisk udstyr
JSIC 297*2	Elektriske måleinstrumenter
JSIC 299*2	Diverse elektriske maskiner og tilbehør
JSIC 30*2	Fremstilling af elektronisk udstyr inden for information og kommunikation
JSIC 313*2	Skibsbygning og -reparation, skibsmotorer
JSIC 3159*2	Diverse industritrucks samt dele og tilbehør
JSIC 3199*2	Transportudstyr, i.a.n.
JSIC 33	Produktion, transmission og distribution af elektricitet
JSIC 34	Produktion og distribution af gas
JSIC 8899*2	Bortskaffelse af affald, i.a.n.
JSIC 9011*2	Reparationsværksteder – maskiner generelt, med undtagelse af maskiner til bygge- og anlægsindustrien samt minedrift
JSIC 902*2	Reparationsværksteder – elektriske maskiner, apparater, redskaber og tilbehør

De pågældende forpligtelser:	<p>Markedsadgang (artikel 8.7 og 8.15)</p> <p>National behandling (artikel 8.8 og 8.16)</p> <p>Øverste ledelse og bestyrelser (artikel 8.10)</p> <p>Forbud mod præstationskrav (artikel 8.11)¹</p> <p>Mestbegunstigelsesbehandling (artikel 8.17)</p>
Beskrivelse:	<p><u>Liberalisering af investeringer og grænseoverskridende handel med tjenesteydelser</u></p> <p>Japan forbeholder sig retten til at indføre eller opretholde foranstaltninger vedrørende investeringer eller levering af tjenesteydelser inden for energiindustrien, jf. elementet "delsektor".</p>
Eksisterende foranstaltninger:	<p>Lov om valuta og udenrigshandel (lov nr. 228 af 1949), artikel 27 og 30</p> <p>Kabinetsbekendtgørelse om direkte udenlandske investeringer (kabinetsbekendtgørelse nr. 261 af 1980), artikel 3 og 5</p> <p>Lov om elektricitetssektoren (lov nr. 170 af 1964), artikel 5</p> <p>Lov om gassektoren (lov nr. 51 af 1954), artikel 5</p> <p>Lov om endelig bortskaffelse af specificeret radioaktivt affald (lov nr. 117 af 2000), kapitel 5</p>

---

¹ For så vidt angår forpligtelsen i artikel 8.11, finder dette forbehold kun anvendelse på foranstaltninger, der ikke er i uoverensstemmelse med forpligtelserne i henhold til aftalen om handelsrelaterede investeringsforanstaltninger.

9	Sektor:	Finansielle tjenesteydelser
	Delsektor:	Bankvirksomhed og andre finansielle tjenesteydelser (undtagen forsikring)
	Brancheklassifikation:	
	De pågældende forpligtelser:	Markedsadgang (artikel 8.15) National behandling (artikel 8.16)
	Beskrivelse:	<p><u>Grænseoverskridende handel med tjenesteydelser</u></p> <p>Japan forbeholder sig retten til at indføre eller opretholde foranstaltninger vedrørende grænseoverskridende handel med finansielle tjenesteydelser – bankvirksomhed og andre finansielle tjenesteydelser – med undtagelse af følgende tjenesteydelser i litra a)-d) ved den leveringsmåde, der er defineret i artikel 8.2, litra d), nr. i), og følgende tjenesteydelser i litra e) ved den leveringsmåde, der er defineret i artikel 8.2, litra d), nr. ii)¹:</p> <p>a) værdipapirtransaktioner med finansielle institutioner og andre enheder i Japan som foreskrevet i Japans relevante love og forskrifter</p>

---

¹ Hvad angår litra a)-d) i dette forbehold, kan Japan kræve registrering eller godkendelse af leverandører af grænseoverskridende finansielle tjenesteydelser fra EU og af finansielle instrumenter.

- b) salg af et certifikat (beneficiary certificate) i en investeringstrustfond og et værdipapir, gennem børsmæglervirksomheder i Japan¹
- c) følgende tjenesteydelser til en kollektiv investeringsordning:
  - i) investeringsrådgivning og
  - ii) porteføljeforvaltning, undtagen:
    - A) forvaltning af betroede midler og
    - B) forvaring af betroede midler og ordreudførelsestjenesteydelser, som ikke er forbundet med forvaltningen af en kollektiv investeringsordning².
- d) tilvejebringelse og overførsel af finansielle oplysninger og finansiell databehandling som omhandlet i artikel 8.59, litra a), nr. ii), litra K), og rådgivnings- og andre hjælpetjenester, dog ikke formidling, i forbindelse med banktjenesteydelser og andre finansielle tjenesteydelser som omhandlet i artikel 8.59, litra a), nr. ii), litra L), og
- e) tjenesteydelserne som omhandlet i artikel 8.59, litra a), nr. ii).

Eksisterende
foranstaltninger:

Loven om finansielle instrumenter og markeder (lov nr. 25 af 1948), artikel 29, 29-2 og 61

---

¹ Hvervning af kunder skal foretages af børsmæglervirksomheder i Japan.

² Ved "kollektiv investeringsordning" i dette forbehold forstås en virksomhed, der er aktiv inden for finansielle instrumenter og investeringsforvaltning i henhold til loven om finansielle instrumenter og markeder (lov nr. 25 af 1948).

10	Sektor:	Finansielle tjenesteydelser
	Delsektor:	Forsikring og forsikringsrelaterede tjenesteydelser
	Brancheklassifikation:	
	De pågældende forpligtelser:	Markedsadgang (artikel 8.15) National behandling (artikel 8.16)
	Beskrivelse:	<u>Grænseoverskridende handel med tjenesteydelser</u> Japan forbeholder sig retten til at indføre eller opretholde foranstaltninger vedrørende grænseoverskridende handel med finansielle tjenesteydelser – forsikring og forsikringsrelaterede tjenesteydelser – med undtagelse af følgende tjenesteydelser, uanset om de leveres af en leverandør af finansielle tjenesteydelser fra EU, der er etableret på EU's territorium som hovedforpligtiget, gennem en formidler eller som formidler ved de leveringsmåder, der er defineret i artikel 8.2, litra d), nr. i), og litra d), nr. ii) ¹ :

---

¹ Forsikringsmæglingsvirksomhed må kun udøves for forsikringskontrakter, der er tilladt i Japan.

- a) forsikring af risici i forbindelse med:
  - i) søtransport og kommerciel luftfart samt opsendelse og fragt i rummet (inklusive satellitter) med en sådan forsikring, at den dækker et af eller alle følgende: de transporterede varer, transportmidlet og alt ansvar i forbindelse med transporten og
  - ii) varer i international transit og
- b) genforsikring, retrocession og de tjenesteydelser i tilknytning til forsikring, der er omhandlet i artikel 8.59, litra a), nr. i), D).

Eksisterende
foranstaltninger:

Lov om forsikringsvirksomhed (lov nr.105 af 1995), artikel 185, 186, 275, 276, 277, 286 og 287

Kabinetsbekendtgørelse om håndhævelse af lovgivningen om forsikringsvirksomhed (kabinetsbekendtgørelse nr. 425 af 1995), artikel 19 og 39-2

Ministeriel bekendtgørelse om håndhævelse af lovgivningen om forsikringsvirksomhed (Finansministeriets bekendtgørelse nr. 5 af 1996), artikel 116 og 212-6

11	Sektor:	Fiskeri og tjenesteydelser i tilknytning til fiskeri
	Delsektor:	Fiskeri i søterritoriet, de indre farvande, den eksklusive økonomiske zone og kontinentalsoklen
	Brancheklassifikation:	JSIC 031 Havfiskeri JSIC 032 Indlandsfiskeri JSIC 041 Marin akvakultur JSIC 042 Akvakultur i indlandet JSIC 8093 Guidevirksomhed i forbindelse med rekreativt fiskeri
	De pågældende forpligtelser:	Markedsadgang (artikel 8.7 og 8.15) National behandling (artikel 8.8 og 8.16) Mestbegunstigelsesbehandling (artikel 8.9 og 8.17) Øverste ledelse og bestyrelser (artikel 8.10) Forbud mod præstationskrav (artikel 8.11)
	Beskrivelse:	<u>Liberalisering af investeringer og grænseoverskridende handel med tjenesteydelser</u> 1. Japan forbeholder sig retten til at indføre eller opretholde foranstaltninger vedrørende investeringer eller levering af tjenesteydelser i tilknytning til fiskeri i Japans søterritorium, indre farvande, eksklusive økonomiske zone og kontinentalsokkel.

2. I forbindelse med dette forbehold forstås ved "fiskeri" udnyttelse og dyrkning af akvatiske ressourcer, herunder følgende tjenesteydelser i tilknytning til fiskeri:
- a) undersøgelse af akvatiske ressourcer, uden at disse ressourcer udnyttes
  - b) fangst af akvatiske ressourcer
  - c) konservering og forarbejdning af fiskefangster
  - d) transport af fiskefangster og fiskeprodukter og
  - e) levering af forsyninger til andre fartøjer, som anvendes til fiskeri.

Eksisterende
foranstaltninger:

Lov om valuta og udenrigshandel (lov nr. 228 af 1949), artikel 27

Kabinetsbekendtgørelse om direkte udenlandske investeringer (kabinetsbekendtgørelse nr. 261 af 1980), artikel 3

Lov om regulering af udenlandske statsborgeres fiskeriaktiviteter (lov nr. 60 af 1967), artikel 3, 4 og 6

Lov om udøvelse af suveræne rettigheder vedørende fiskeri i de eksklusive økonomiske zoner (lov nr. 76 af 1996), artikel 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12 og 14

12 Sektor: Handel med fast ejendom

Delsektor:

Brancheklassifikation:

De pågældende
forpligtelser: Markedsadgang (artikel 8.7)
National behandling (artikel 8.8 og 8.16)
Mestbegunstigelsesbehandling (artikel 8.9 og 8.17)

Beskrivelse: Liberalisering af investeringer og grænseoverskridende handel med tjenesteydelser

1. Hvad angår erhvervelse eller leje af jord i Japan, kan der ved kabinetsbekendtgørelse pålægges udenlandske statsborgere eller juridiske personer forbud eller restriktioner, hvis japanske statsborgere eller juridiske personer udsættes for identiske eller lignende forbud eller restriktioner i det fremmede land.
2. Japan forbeholder sig retten til at indføre eller opretholde foranstaltninger vedrørende erhvervelse af landbrugsjord i Japan¹.

Eksisterende
foranstaltninger: Lov om udlændinges køb af jord (lov nr. 42 af 1925), artikel 1
Lov om landbrugsjord (lov nr. 229 af 1952), artikel 2, 3, 6 og 7

---

¹ Under dette forbehold henvises der udelukkende til forpligtelsen i artikel 8.7 med det formål at forbeholde sig retten til at indføre eller opretholde foranstaltninger vedrørende erhvervelse af landbrugsjord i Japan. Hvad angår erhvervelse af landbrugsjord i Japan, kan der kun indføres foranstaltninger, som ikke er i overensstemmelse med forpligtelsen i henhold til artikel 8.7.

13	Sektor:	Tjenesteydelser inden for offentlig retshåndhævelse og fængselsvæsen samt sociale tjenesteydelser
	Delsektor:	
	Brancheklassifikation:	
	De pågældende forpligtelser:	<p>Markedsadgang (artikel 8.7 og 8.15)</p> <p>National behandling (artikel 8.8 og 8.16)</p> <p>Mestbegunstigelsesbehandling (artikel 8.9 og 8.17)</p> <p>Øverste ledelse og bestyrelser (artikel 8.10)</p> <p>Forbud mod præstationskrav (artikel 8.11)</p>
	Beskrivelse:	<p><u>Liberalisering af investeringer og grænseoverskridende handel med tjenesteydelser</u></p> <p>Japan forbeholder sig retten til at indføre eller opretholde foranstaltninger vedrørende investeringer eller levering af tjenesteydelser inden for offentlig retshåndhævelse og fængselsvæsen samt sociale tjenesteydelser, der er indført eller opretholdes af hensyn til almenvellet: indkomstsikkerhed eller -forsikring, social sikring eller forsikring, social velfærd, almen (erhvervs)uddannelse, sundhed, børnepasning og almene boliger.</p>
	Eksisterende foranstaltninger:	

14	Sektor:	Sikkerhedsvagttjenesteydelser
	Delsektor:	
	Brancheklassifikation:	JSIC 923 Vagttjenesteydelser
	De pågældende forpligtelser:	Markedsadgang (artikel 8.7 og 8.15) National behandling (artikel 8.16)
	Beskrivelse:	<u>Liberalisering af investeringer og grænseoverskridende handel med tjenesteydelser</u> Japan forbeholder sig retten til at indføre eller opretholde foranstaltninger vedrørende levering af sikkerhedsvagttjenesteydelser.
	Eksisterende foranstaltninger:	Lov om sikkerhedsvirksomhed (lov nr. 117 af 1972), artikel 4 og 5

15 Sektor: Alle sektorer

Delsektor:

Brancheklassifikation:

De pågældende
forpligtelser: Mestbegunstigelsesbehandling (artikel 8.9 og 8.17)

Beskrivelse:

Liberalisering af investeringer og grænseoverskridende handel med tjenesteydelser

1. Japan forbeholder sig retten til at indføre eller opretholde foranstaltninger, hvorved tjenesteydelser, tjenesteydere, omfattede virksomheder eller iværksættere fra EU helt eller delvis indrømmes en mindre gunstig behandling end den, som Japan indrømmer tjenesteydelser, tjenesteydere, virksomheder eller iværksættere fra et tredjeland, forudsat at Japan er forpligtet til at indrømme tjenesteydelser, tjenesteydere, virksomheder eller iværksættere fra et tredjeland nogen behandling i henhold til bilaterale eller multilaterale aftaler, der er gældende på, eller som undertegnes før, denne aftales ikrafttrædelsesdato, med undtagelse af TPP-aftalen¹ (i det følgende benævnes en sådan bilateral eller multilateral aftale under dette forbehold "den allerede eksisterende aftale").

---

¹ I forbindelse med dette forbehold forstås ved "TPP-aftalen" Stillehavspartnerskabsaftalen undertegnet i Auckland den 4. februar 2016 eller andre internationale aftaler om tjenesteydelser og investeringer, der:

- a) tilvejebringer et liberaliserings- og beskyttelsesniveau for tjenesteydelser, tjenesteydere, virksomheder og iværksættere, som i alt væsentligt svarer til det, der er fastsat ved Stillehavspartnerskabsaftalen undertegnet i Auckland den 4. februar 2016, og
- b) er undertegnet af alle følgende stater: Japan, Australien, New Zealand, Peru, Singapore, Malaysia, Vietnam, Canada, Mexico, Brunei Darussalam og Chile.

2. For så vidt den rettighed, som Japan indrømmes i afsnit 1, ikke berøres, forudsat at TPP-aftalen er gældende på eller før datoen for denne aftales ikrafttræden, skal Japan, når det gælder den behandling, som ved TPP-aftalen indrømmes tjenesteydelser, tjenesteydere, virksomheder eller iværksættere fra en TPP-medlemsstat¹, uanset om Japan er blevet, stadig er eller ophører med at være part i den allerede eksisterende aftale, under lignende omstændigheder indrømme tjenesteydelser, tjenesteydere, omfattede virksomheder eller iværksættere fra EU en behandling, som ikke er mindre gunstig end denne².

---

¹ I forbindelse med dette forbehold forstås ved "TPP-medlemsstat" alle stater eller særskilte toldområder, for hvilke TPP-aftalen træder i kraft.

² Det skal præciseres, at dette forbehold ikke omfatter efterfølgende revisioner, ændringer eller liberaliseringsforanstaltninger inden for rammerne af disse aftaler, for så vidt behandlingen af tjenesteydelser, tjenesteydere, virksomheder eller iværksættere fra et tredjeland i henhold til den allerede eksisterende aftale som omhandlet i afsnit 1 er indrømmet for nylig som følge af disse efterfølgende revisioner, ændringer eller liberaliseringsforanstaltninger.

3. Japan forbeholder sig retten til at indføre eller opretholde foranstaltninger, der giver lande differentieret behandling i henhold til andre bilaterale eller multilaterale aftaler end den allerede eksisterende aftale og TPP-aftalen, og som omfatter:
  - a) fiskeri eller
  - b) maritime anliggender, herunder bjærgning.

Eksisterende
foranstaltninger:

16	Sektor:	Landbrug
	Delsektor:	Malkekvæghold Kødkvæghold
	Brancheklassifikation:	JSIC Malkekvæghold 0121 JSIC Kødkvæghold 0122
	De pågældende forpligtelser:	Markedsadgang (artikel 8.7)
	Beskrivelse:	<u>Liberalisering af investeringer</u> Japan forbeholder sig retten til at indføre eller opretholde foranstaltninger vedrørende investeringer inden for malkekvæghold og kødkvæghold.
	Eksisterende foranstaltninger:	Lov om fremme af produktion af malkekvæg og kødkvæg (lov nr. 182 af 1954), artikel 10

17	Sektor:	Transporttjenesteydelser/Forretningstjenesteydelser
	Delsektor:	Lufttransport
	Brancheklassifikation:	
	De pågældende forpligtelser:	Mestbegunstigelsesbehandling (artikel 8.9 og 8.17)
	Beskrivelse:	<p><u>Liberalisering af investeringer og grænseoverskridende handel med tjenesteydelser</u></p> <p>Japan forbeholder sig retten til at indføre eller opretholde foranstaltninger i henhold til bilaterale eller multilaterale aftaler, der indebærer luftfartsvirksomhed i forbindelse med de tjenesteydelser, der er omhandlet i artikel 8.6, stk. 2, litra b), nr. i)-iv), og artikel 8.14, stk. 2, litra b), nr. i)-iv).</p>
	Eksisterende foranstaltninger:	

18 Sektor: Transport

Delsektor:

Brancheklassifikation:

De pågældende
forpligtelser:

Markedsadgang (artikel 8.7 og 8.15)

National behandling (artikel 8.8 og 8.16)

Mestbegunstigelsesbehandling (artikel 8.9 og 8.17)

Øverste ledelse og bestyrelser (artikel 8.10)

Forbud mod præstationskrav (artikel 8.11)

Beskrivelse:

Liberalisering af investeringer og grænseoverskridende handel med tjenesteydelser

Japan forbeholder sig retten til at indføre eller opretholde foranstaltninger vedrørende tjenesteydelser i tilknytning til vandtransport, herunder cabotage, leasing eller udlejning af skibe til vandtransport og tjenesteydelser i tilknytning til vandtransport.

I forbindelse med dette forbehold er søgående transport (JSIC 451) og kysttransport (JSIC 452) ikke omfattet af tjenesteydelser i tilknytning til vandtransport.

Eksisterende
foranstaltninger:
